

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích

Filozofická fakulta

Katedra anglistiky

Bakalářská práce

Populární hudba a její využití v současných učebnicích anglického jazyka pro střední školy

Popular Music and its Use in Contemporary English Language
Textbooks for Secondary Schools

Vedoucí práce: Mgr. Alena Prošková, Ph.D.

Vypracovala: Šárka Konopiská

Studijní obor: Anglický jazyk a literatura se zaměřením na vzdělávání pro střední školy –
Španělský jazyk se zaměřením na vzdělávání pro střední školy

Ročník: třetí

České Budějovice 2023

Prohlašuji, že svoji bakalářskou práci jsem vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

V Českých Budějovicích dne

.....

Šárka Konopiská

Ráda bych tímto poděkovala Mgr. Aleně Proškové, Ph.D., za přínosné rady a připomínky. Děkuji také za ochotu, přátelský přístup, a zároveň odborné vedení bakalářské práce.

Anotace

Cílem bakalářské práce je zmapovat, jakým způsobem je v současných učebnicích anglického jazyka pro střední školy prezentována anglofonní populární hudební scéna a současně vytvořit přehledovou studii nejčastějších typů aktivit, které jsou v učebnicích navázány na využití populární hudby jakožto specifického typu autentického materiálu. V úvodní části bude představena populární hudba a její pozice a důležitost v cizojazyčné výuce. Dále budou analyzovány vybrané učebnice anglického jazyka pro střední školy s cílem zjistit, v jakém rozsahu a jakým způsobem jsou žákům prezentovány informace z oblasti anglofonní populární hudby, přičemž se zaměříme na konkrétní typy cvičení zaměřené na práci s populární hudbou. V závěru práce bude vytvořen metodický průvodce učitele pro práci s populárními písněmi v hodinách anglického jazyka s návrhy konkrétních aktivit, v nichž budou zohledněny tři základní fáze nácviku poslechu s porozuměním: před-poslechové aktivity fáze samotného poslechu s porozuměním a fáze post-poslechová.

Klíčová slova

výuka anglického jazyka, analýza učebnic, střední škola, populární hudba, cizojazyčná výuka, poslech s porozuměním, komunikační kompetence, interkulturní kompetence, před-poslechová fáze, poslechová fáze, post-poslechová fáze, píseň ve výuce anglického jazyka

Abstract

The aim of the bachelor thesis is to map how the popular music scene of English-speaking countries is presented in current English language textbooks for secondary schools and at the same time to create an overview study of the most common types of activities that are linked to the use of popular music as a specific type of authentic material in textbooks. The introductory part will introduce popular music and its position and importance in foreign language teaching. Then, selected English language textbooks for secondary schools will be analyzed to determine to what extent and in what ways information on English popular music is presented to students, focusing on specific types of exercises aimed at working with popular music. The conclusion will contain a teacher's guide for working with popular songs in English language classes, with suggestions for specific activities that take into account the three main phases of listening comprehension practice: pre-listening activities, the listening comprehension phase itself, and the post-listening phase.

Key words

English Language Teaching, textbook analysis, high school, popular music, foreign language teaching, listening comprehension, communicative competence, intercultural competence, pre-listening phase, listening phase, post-listening phase, song in ELT

Obsah

Anotace.....	3
Klíčová slova.....	3
Abstract.....	4
Key words	4
Úvod	8
1. Teoretická část.....	9
1.1. Anglický jazyk jako lingua franca	9
1.1. Komunikační a interkulturní komunikační kompetence	10
1.2. Poslech s porozuměním	12
1.2.1. Problémy, které mohou nastat při poslechu s porozuměním.....	12
1.2.2. Postupy při poslechu s porozuměním.....	12
1.2.3. Fáze před-poslechová, poslechová a post-poslechová	13
1.3. Čtení.....	15
1.3.1. Fáze před-čtecí, čtecí a post-čtecí.....	15
1.4. Mluvení a psaní	17
1.5. Úrovně B1, B1+ a B2 dle SERR	18
1.5.1. Porovnání nejnovější verze deskriptorů SERR s nejnovější verzí deskriptorů CEFR 22	
1.6. Autentické materiály	24
1.7. Učebnice	25
1.8. Hudba.....	26
1.8.1. Populární hudba.....	26
1.8.2. Hudba a způsoby jejího využití v cizojazyčném vzdělávání	26
2. Analýza vybraných učebnic.....	28
2.1. <i>Maturita Solutions: pre-intermediate Student's Book Second Edition</i>	30
2.2. <i>Maturita Solutions: intermediate Student's Book Second Edition</i>	34
2.3. <i>English file: pre-intermediate Student's Book Fourth Edition</i>	40
2.4. <i>English file: intermediate Student's Book Fourth Edition</i>	43
2.5. <i>English file: intermediate plus Student's Book Fourth Edition</i>	47

2.6.	<i>English file: upper-intermediate Student's Book Fourth Edition</i>	50
2.7.	<i>Gateway to matura: B1 Student's Book Second Edition</i>	53
2.8.	<i>Gateway to matura: B1+ Student's Book Second Edition</i>	56
2.9.	<i>Gateway: B2 Student's Book Second Edition</i>	58
2.10.	Shrnutí analýzy vybraných učebnic	61
3.	Metodický průvodce pro práci s populárními písněmi v hodinách anglického jazyka 62	
3.1.	Návrh pracovního listu pro práci s konkrétní populární písní.....	65
4.	Závěr.....	69
5.	Zdroje.....	70
5.1.	Analyzované učebnice.....	70
5.2.	Sekundární literatura	70
5.2.1.	Elektronické zdroje.....	72

Úvod

Tématem této bakalářské práce je Populární hudba a její využití v současných učebnicích anglického jazyka pro střední školy, přičemž předmětem zkoumání je populární hudba pocházející z anglofonních zemí. Nepostradatelnou součástí výuky cizího jazyka jsou učebnice, a proto jsem se rozhodla v této bakalářské práci zaměřit na pozorování výskytu, využití a funkce populární hudby v současných učebnicích anglického jazyka, a to konkrétně v učebnicích pro střední školy.

V teoretické části se nejprve seznámíme s termíny komunikační a interkulturní komunikační kompetence, protože se jedná o stěžejní pojmy pro výuku cizích jazyků. Následně charakterizujeme čtyři hlavní cizojazyčné kompetence (poslechovou, čtecí, psací a mluvní), přičemž se zaměříme zejména na dovednosti poslechové a čtecí. Předpokládáme totiž, že cvičení zobrazující populární hudbu budou zaměřené právě na rozvoj těchto dvou kompetencí. Dále definujeme populární hudbu, na kterou se tato práce zaměřuje. Podíváme se i na důvody, proč je vhodné hudbu, zejména tu populární, do výuky zařazovat a jak s ní pracovat.

Analytická část se věnuje analýze vybraných učebnic anglického jazyka pro střední školy. Cílem je zjistit, v jakém rozsahu a jakým způsobem je anglofonní populární hudba zobrazena ve zmíněných učebnicích. Rovněž uvádíme výzkumné otázky, které jsou v části Analýza vybraných učebnic potvrzeny či vyvráceny.

Na závěr práce byl vytvořen metodický průvodce pro učitele pro práci s populárními písněmi během hodin anglického jazyka, ve kterém se nachází návrhy konkrétních aktivit pro fázi před-poslechovou, poslechovou a post-poslechovou.

1. Teoretická část

1.1. Anglický jazyk jako lingua franca

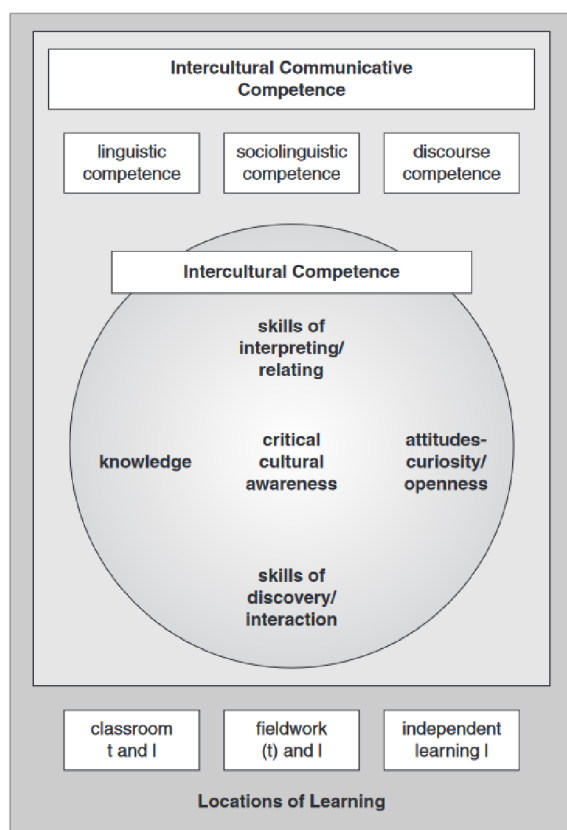
Průcha (2010) v knize *Interkulturní komunikace* uvádí, že anglický jazyk řadíme do skupiny jazyků označovaných jako lingua franca, přičemž se jedná o jazyky, které jsou používány k mezilidské komunikaci, aniž by daný jazyk byl mateřským jazykem komunikujících partnerů. Vedle anglického jazyka do této skupiny podle Průchy (2010) patří například německý jazyk, francouzský jazyk, španělský jazyk a ruský jazyk. Dále se v knize uvádí, že anglický jazyk je ale jedním z mála jazyků, který se rozšířil na všechny kontinenty světa. Je však nutno podotknout, že rozšířenost anglického jazyka se na různých kontinentech liší. Průcha (2010) uvádí, že například ve východoevropských státech a v Rusku se anglický jazyk téměř nepoužívá, kdežto ve skandinávských státech a v Holandsku je naopak velmi rozšířený. Míra znalosti anglického jazyka také může podle Průchy (2010) záviset na věku a míře vzdělání, protože lidé mladšího a středního věku mají často vyšší úroveň anglického jazyka než starší věkové skupiny, a jedinci s vysokoškolským vzděláním mají často větší znalosti tohoto jazyka než jedinci bez něj (Průcha, 2010).

Jelikož se jedná o jazyk rozšířený po celém světě, hudebníci často skládají svoji hudbu v anglickém jazyce, aniž by se jednalo o jejich mateřský jazyk. Díky tomu, že je píseň v jazyce anglickém, tím pádem v jazyce rozšířenějším, než je jejich jazyk mateřský, se píseň dostane k širšímu publiku a má větší šanci na to být úspěšnou. V České republice nalezneme spoustu interpretů, kteří skládají a zpívají své písně v anglickém jazyce. Jako příklad můžeme uvést například indie popovou kapelu Lake Malawi, popovou zpěvačku Lenny či popového zpěváka Mikolase Josefa. Nalezneme tedy spoustu hudebního materiálu, který lze použít k výuce anglického jazyka. V některých případech tak lze během výuky anglického jazyka využít i píseň složenou domácím interpretem, která je však zpívána v anglickém jazyce. Žáci budou s velkou pravděpodobností zpěváka či zpěvačku znát a píseň tak bude výhodná jak z hlediska motivace žáků ke studiu, tak z hlediska jazykového. Nejvýhodnějšími však stále zůstávají písně složené a zpívané rodilými mluvčími, jelikož se jedná o autentický materiál složený rodilým mluvčím.

1.1. Komunikační a interkulturní komunikační kompetence

Současná podoba výuky cizích jazyků vychází zejména z komunikačního (neboli komunikativního) přístupu, který byl představen Američanem Dellem Hymesem v 70. letech 20. století. Cizojazyčná výuka se tím pádem zaměřuje především na rozvoj komunikační kompetence žáků. Snaží se tak naučit žáky, jak dosáhnout určitého komunikačního cíle za použití jazykových a mimojazykových prostředků. V případě cizích jazyků je komunikace založena na schopnosti porozumět a následně umět vyjádřit své představy, myšlenky, pocity a názory, a to jak v ústní, tak v psané formě. Nestačí tak například pouze znalosti gramatiky, ale je potřeba i schopnost je správně využít v určitém kontextu. Jedním ze stanovisek komunikačního přístupu je důraz na plynulé vyjadřování a chápání významů. Gramatika také hraje důležitou roli, primární je však pro tento přístup schopnost komunikovat.

Cílem současné podoby cizojazyčného vzdělávání je naučit žáky interkulturní komunikační kompetenci, protože mimo jiné vlivem moderních technologií, cestování a migrace dochází v dnešní době ke kontaktu lidí z různých jazykových a kulturních prostředí a je tedy potřeba, aby si žáci osvojili odpovídající jazykové a mezikulturní dovednosti. Dle Byrama (1997) označuje interkulturní komunikační kompetence schopnost efektivně komunikovat s lidmi z různých kultur. To zahrnuje pochopení a respektování kulturních rozdílů například v oblastech víry, hodnot, zvyků a společenských norem. Pro úspěšnou komunikaci je tedy důležitá nejen znalost cizího jazyka, ale i orientace v cizích kulturách (Byram, 1997).

Obr. 1 Byramův model interkulturní komunikační kompetence¹

Podle Byramova modelu (obrázek 1) se interkulturní komunikační kompetence skládá ze dvou hlavních částí, a to komunikační kompetence a interkulturní kompetence. Komunikační kompetence se dále dělí na kompetenci lingvistickou, sociolingvistickou a diskurzivní. Interkulturní kompetence se skládá z pěti dílčích kompetencí, a to z vědomostí, dovedností interpretovat a nalézt souvislosti, kritického kulturního povědomí, dovedností objevovat a spolupracovat, a postojů, jako jsou zvědavost a otevřenost. Tyto kompetence se vzájemně ovlivňují, a pokud jedna nebude rozvíjena, nedojde ani k rozvoji ostatních (Waliński, 2012).

Pro cizojazyčné vzdělávání je důležitá a průlomová zejména kompetence kritického kulturního povědomí. Jedná se o schopnost kriticky hodnotit a reflektovat kulturní předpoklady, hodnoty a přesvědčení, které utvářejí náš názor na svět. Toho je v případě cizích jazyků dosaženo porovnáváním jednotlivých společností. Kompetence kritického kulturního povědomí nám umožňuje pochopit kulturní rozdíly, které existují mezi námi a lidmi z jiných zemí a uvědomit si, jakým způsobem mohou ovlivnit komunikaci a chování (Deardorff, 2016).

¹ Zdroj obrázku: DEARDORFF, Darla K., ed., 2016. *The SAGE handbook of intercultural competence*. Thousand Oaks: SAGE Publications. ISBN 978-1-4129-6045-8.

1.2. Poslech s porozuměním

Pro cizojazyčné vzdělávání jsou klíčové čtyři kompetence, a to kompetence poslechová, čtecí, psací a mluvní. Předpokládáme, že populární hudba se bude vyskytovat zejména v učebnicových cvičeních orientovaných na rozvoj poslechové a čtecí kompetence. Poslech s porozuměním je jednou z náročných disciplín ve výuce cizího jazyka a často se stává, že ačkoli žák zná gramatickou i lexikální stránku jazyka, není schopen mu porozumět, pokud ho pouze slyší. Jedním z problémů je fakt, že učitel vždy používá v hodinách odlišný jazyk od toho, který je užíván rodilými mluvčími – ať už se jedná o rychlost projevu, přízvuk, obsah atd. Žák tak může dokonale rozumět učiteli, ale poté sleduje film v cizím jazyce a má problém porozumět, co postavy říkají. Jedná se o receptivní dovednost, kterou všichni využíváme každý den, a i v cizím jazyce ji musíme ovládat, abychom byli schopni komunikace s ostatními. Během výuky poslechu s porozuměním je tak důležité vystavovat žáky takovým situacím, se kterými se s velkou pravděpodobností setkají v reálném životě. Naučit žáky používat cizí jazyk v reálných situacích je totiž nejpodstatnějším cílem ve výuce cizího jazyka.

1.2.1. Problémy, které mohou nastat při poslechu s porozuměním

Jak již bylo zmíněno, existuje několik problémových faktorů, které ztěžují porozumění poslechu v reálných situacích jedincům učících se cizí jazyk, v tomto odstavci tak uvedeme několik příkladů takových faktorů. Jedním z nich je formálnost jazyka. Zatímco ve škole se vyučuje jazyk formální, během komunikace s rodilými mluvčími (ve filmech, v příspěvcích youtuberů v počítačových hrách a dalších formátech, které sledují dospívající) jsme vystaveni především jazyku neformálnímu a spontánnímu. S tím souvisí i gramatika a výslovnost. Rodilí mluvčí často využívají neformální a hovorové výrazy a porušují strukturu vět atd. Výslovnost rodilých mluvčích se také může lišit od té, která je vyučována ve škole. Velkým ovlivňujícím faktorem jsou bez pochyby i přízvuky, kterých v anglickém jazyce existuje velké množství, protože díky své rozšířenosti mluví anglicky nejen rodilí mluvčí. Nadbytečnost informací je dalším potencionálně problémovým faktorem, protože v mluveném projevu má jedinec často tendenci říci daleko více informací a v méně strukturované podobě, než je potřeba. Velmi často mluvčí využívá i výplňková slova či opakuje a parafrázuje jednu informaci. Pro nerodilého mluvčího tak často může být problém rozlišit, které informace jsou podstatné, a které nikoli (Ur, 2012).

1.2.2. Postupy při poslechu s porozuměním

Během poslechu s porozuměním využíváme především dva procesy, které jsou sice zcela odlišné, ale stejně důležité. Proces zdola nahoru, v angličtině nazýván bottom-

up, spočívá v dekodování informace, kterou jedinec získal poslechem. Informace je nejprve rozdělena na malé části a poté analyzována. Jedinec začíná nejdříve analýzou jednotlivých hlásek, které následně spojuje do slov, frází a vět, dokud nedojde k celkovému významu. Lexikální a gramatická znalost jazyka je podmínkou pro úspěšnost tohoto procesu. Na druhou stranu, proces shora dolů, v angličtině nazývaný top-down, vychází z předchozích zkušeností a znalostí posluchače, na jejichž základě je jedinec schopen odhadnout či předpovědět strukturu a obsah mluveného textu, a které mu tak pomáhají porozumět informacím, které slyší, což probíhá na základě znalosti komunikačního kontextu a předchozích zkušeností žáka / posluchače s danou komunikační situací.

1.2.3. Fáze před-poslechová, poslechová a post-poslechová

Aby byla výuka poslechu s porozuměním efektivní, měla by probíhat ve třech fázích – fázi před-poslechové, poslechové a post-poslechové. V tomto odstavci si tyto fáze představíme.

Před-poslechová fáze slouží jako příprava na poslech s porozuměním. Žák se během ní například seznamuje se základními informacemi o mluvčích, situaci či kontextu, dále si osvojuje slovíčka potřebná pro porozumění poslechu, či vybírá vhodnou strategii pro poslech. Do před-poslechové fáze lze zařadit několik aktivit. První z nich je brainstorming, během kterého žáci říkají všechna slova, která se jim ve spojení s daným tématem vybaví. Mohou také popisovat obrázek, pokud je k poslechové aktivitě přidružený a snažit se na jeho základě odhadnout, o čem poslech bude. Dále se mohou snažit samostatně či ve skupině vymyslet otázky, které si myslí, že budou probírány během poslechu (diagnostika znalostí o tématu poslechu, „předučení“ slovní zásoby nutné k porozumění, motivace žáků a upoutání zájmu o téma poslechu...).

Na před-poslechovou fázi navazuje fáze nejdůležitější, a to fáze poslechová. Jak z názvu vyplývá, v této části probíhá samotný poslech s porozuměním. Aktivity, které mají žáci za úkol plnit během poslechu, jim pomáhají upevnit strategie a dovednosti napomáhající během poslechu. Mezi takové aktivity patří například úkol, kdy má žák dané otázky či tvrzení a musí na základě poslechu s porozuměním rozhodnout, zda jsou pravdivé či nikoliv. Dalším příkladem může být práce s obrázkem, kdy je žák buď čísluje podle toho, v jakém pořadí jsou obrázky v nahrávce popisovány, nebo spojuje obrázky s tvrzeními, u kterých na základě poslechu rozhodne, že k obrázku patří. Doplnění vynechaných slov je další aktivitou, která je velmi často v hodinách využívána a často spojována s texty písní. Žák má k dispozici transkript nahrávky, ve kterém jsou ovšem vynechána některá slova, která musí doplnit. Posledním příkladem, který zmíníme, je

práce s tabulkou, během které žáci opět na základě poslechu vyplňují určité informace do tabulky.

Na poslechovou fázi by měla navazovat fáze poslední, a to post-poslechová, která slouží především ke kontrole aktivit z fáze poslechové a celkového porozumění poslechu. Analyzují se tak výsledky žáků, opravují se případné chyby atd. V post-poslechové fázi lze stejně jako ve fázích předchozích uplatnit celá řada aktivit. Patří mezi ně například detailnější rozebrání problematické části textu, během kterého učitel žákům znovu pustí určitou část nahrávky a snaží se společně najít problematická místa. Může se jednat například o neznámá slovíčka, složitý či pro žáky nový gramatický jev nebo nesrozumitelnost mluvčího. Další aktivitou, kterou lze využít během post-poslechové fáze, jsou doplňující otázky, díky kterým učitel může udělat podrobnější průzkum a přehled toho, zda žáci opravdu všemu rozuměli. Hlavně se ale zařazují aktivity orientované na práci s novými slovíčky a gramatickými strukturami zařazenými v poslechu – induktivně na základě pozorování a odhadování z kontextu, nebo navazuje produkce, kdy žáci používají slovní zásobu a gramatiku podle vzoru poslechu a tvoří podobné texty, simulují podobné situace, hrají roleplays atd. Můžeme říci, že vlastně simulují poslech svojí vlastní produkcí v téže nebo podobné situaci.

1.3. Čtení

Čtení patří mezi čtyři klíčové kompetence v cizojazyčném vzdělávání a je tak potřeba tuto dovednost v rámci výuky rozvíjet.

Považujeme ho za receptivní dovednost a dělíme ho na dva druhy, a to čtení intenzivní a extenzivní (neboli rozsáhlé), přičemž ideálně by měl žák ovládat obojí. V kontextu výuky cizího jazyka se však žák setkává převážně se čtením intenzivním, které spočívá v rozboru čteného textu s cílem detailně pochopit jeho smysl. Jedná se tak ve většině případů o učebnicové texty, na které se váží další úkoly jako například otázky, na které žák musí odpovědět či rozhodnout, zda jsou správné či nikoli. Lze tedy předpokládat, že právě s takovými texty se setkáme během analýzy učebnic anglického jazyka pro střední školy v analytické části. Na druhé straně, extenzivní neboli rozsáhlé čtení nevyžaduje hlubokou analýzu textu a překlad všech slovíček. Tyto texty tak žákům pomáhají zejména k procvičování čtení jako takového a k nácviku globálního porozumění. Materiály, které mohou být použity pro extenzivní čtení jsou například knihy, přičemž u začátečníků se může jednat o knihy dvojazyčné. Význam čtení ve výuce cizích jazyků je dán tím, že díky textům žáci získávají různorodý jazykový input. Mohou využít kontextu při práci s novou slovní zásobou a gramatickými strukturami, a v neposlední řadě z textů čerpají i informace o cílové kultuře, dějinách a reáliích.

1.3.1. Fáze před-čtecí, čtecí a post-čtecí

Stejně jako u poslechu s porozuměním i čtení by mělo probíhat ve třech fázích – fázi před-čtecí, čtecí a post-čtecí.

Před-čtecí fázi chápeme jako přípravu na samotné čtení, protože se během ní žáci seznamují s účelem textu a základními informacemi o něm. Do této fáze může být zařazeno několik aktivit. Jednou z nich je dotazník, který zodpoví žáci před a po čtení, a následně porovnájí své odpovědi a vyhodnotí, jestli byly jejich domněnky správné či nikoliv. Dále mohou žáci hádat podle nadpisu či částí textu téma, o kterém budou číst. Jednou z aktivit před-čtecí fáze může být i tzv. skimming, během kterého si žáci v rychlosti projdou text, aby se zorientovali v jeho struktuře a získali základní přehled o tématu a organizaci textu.

Před-čtecí fáze je následována fází čtecí, během které dochází k samotnému čtení textu a často i k plnění zadaných úkolů. Aktivity čtecí fáze se často liší na základě typu textu, ke kterému se vztahují. Například pro vyprávění je vhodný text, který je rozdělen na části, které mají žáci za úkol seřadit tak, aby šly chronologicky po sobě. Otevřené otázky, či otázky s odpověďmi pravda / nepravda však mohou být využity pro všechny typy textů a jsou tak velmi oblíbenými cvičeními.

Fáze post-čtecí je důležitá zejména pro shrnutí čteného textu a pro kontrolu celkového porozumění textu. Gramatika a slovíčka z textu mohou být v této fázi zopakována, v některých případech text slouží jako úvod k novému gramatickému jevu, který je následně vysvětlen žákům. Mezi aktivity post-čtecí fáze lze zařadit například otázky vytvořené žáky, které mají zodpovědět dotazy, které nebyly obsaženy v textu. Dalším příkladem může být napsání krátkého výstupu, ve kterém žáci shrnou přečtený text.

1.4. Mluvení a psaní

Populární hudba se může v učebnicích anglického jazyka pro střední školy objevit i ve cvičeních rozvíjejících mluvení a mluvní interakci, psaní a psací interakci.

V případě mluvení a mluvní interakce se klade důraz především na plynulost, srozumitelnost a relevantnost ústního projevu, a ne vždy se tak hledí na míru formálnosti jazyka. Nejdůležitější totiž je, aby byl žák schopen se v daném jazyce dorozumět. V současné době tak existují dokonce hodiny věnované pouze konverzacím, protože v běžných hodinách se často žákům nedostává tolik prostoru k mluvení (Ur, 2012).

Dovednost psaní je poslední kompetencí, kterou by měl žák cizího jazyka ovládat. Psaný projev se zřetelně liší od toho mluveného, protože je často uspořádanější a má větší informační hustotu než projev ústní. Není tedy jednoduché se tuto dovednost naučit a je vyžadováno velké úsilí pro osvojení této kompetence. Velmi důležité je v případě této kompetence také dokázat rozlišit formální a neformální styl psaní a alespoň základní stylistické útvary. Formální styl charakterizuje mimo jiné jasné a přímé vyjadřování či určitá míra nestrannosti a odstupu od tématu. Na druhou stranu, u stylu neformálního můžeme často využívat hovorový jazyk a stažené výrazy, od adresáta lze očekávat určitou míru předešlé znalosti tématu a některé informace tak mohou být pro nestranného čtenáře nepřímo vyjádřeny. Ve většině případů můžeme z neformálního textu také vyčíst subjektivní názory a postoje autora (Ur, 2012).

1.5. Úrovně B1, B1+ a B2 dle SERR

Společný evropský referenční rámec obsahuje deskriptory definující, co by měl jedinec na určité jazykové úrovni znát. Tyto deskriptory jsou velmi důležité pro cizojazyčnou výuku, protože v evropských státech poskytují základ pro tvorbu jazykových sylabů, směrnic pro vývoj kurikul, učebních materiálů atd. (*Společný evropský referenční rámec*, 2006).

Pro potřeby této práce jsou relevantní úrovně B1 a B2, jedná se totiž o úrovně, kterých má být dosaženo v cizojazyčné výuce na většině středních škol v České republice. Existují však i výjimky, například bilingvní gymnázia, na kterých žáci mohou v cizím jazyce dosáhnout úrovně až C1.

V následující tabulce (tabulka č. 1) můžeme vidět deskriptory popisující schopnosti a dovednosti, které by měl jedinec na dané úrovni jazyka zvládnout z hlediska poslechu s porozuměním. Pro poslech s porozuměním je důležitá i další tabulka (tabulka č. 2) uvádějící deskriptory pro poslech médií a nahrávek, přičemž do médií se dle *Společného evropského referenčního rámce* řadí i audiodisky, audiokazety a rozhlasové vysílání (*Společný evropský referenční rámec*, 2006).

Obě tabulky uvádějí, že na úrovni B1 a B2 jedinec rozumí spisovnému jazyku. V případě populárních písní se však můžeme setkat i s jazykem nespisovným a s hovorovými či idiomatickými výrazy, kterým je podle následujících deskriptorů jedinec schopen porozumět až na úrovni C1. S porozuměním populárním písním tak mohou mít žáci během výuky problémy a je tak důležité správně vybrat populární píseň, která bude následně ve výuce použita. S ohledem na deskriptory by se tak měly v písních objevovat nespisovný jazyk a hovorové a idiomatické výrazy minimálně. Populární písně by také měly být s ohledem na deskriptory zařazovány do výuky pokročilejších žáků, tedy žáků právě na úrovni B1 či B2. Tedy alespoň v případě aktivit zaměřených na poslech s porozuměním a na další následné aktivity související s významem textu písně. Pro jiné typy aktivit, např. pro výuku výslovnosti nebo při aktivitách zacílených pouze na konkrétní slovní zásobu nebo gramatické struktury, lze písně využít i pro úrovně nižší a pracovat pouze s globálním porozuměním.

POSLECH S POROZUMĚNÍM – VŠEOBECNÁ STUPNICE	
C2	<i>Bez potíží rozumí jakémukoli druhu mluveného projevu, živého nebo vysílaného, pronášeného v rychlém tempu rodilého mluvčího.</i>
C1	<i>Rozumí natolik, že dokáže sledovat delší promluvu na abstraktní a složitá témata, která se netýkají jeho/jejího oboru, ačkoli občas může potřebovat potvrzení podrobností, zejména pokud jde o méně běžnou variantu výslovnosti. Dokáže rozpoznat širokou škálu idiomatických a hovorových výrazů a postřehnout stylistické posuny. Dovede sledovat dlouhý ústní projev, i když nemá jasnou strukturu a vztahy jsou vyjádřeny pouze v náznacích.</i>
B2	<i>Rozumí spisovné řeči, živé nebo vysílané, jak na známá, tak méně známá témata, se kterými se běžně setkává v osobním, společenském, akademickém nebo profesním životě. Jeho/její schopnost porozumět ovlivňuje pouze značný hluk v okolí, nesprávná stavba vyslechnutého projevu a/nebo užití idiomatických výrazů. Dokáže porozumět hlavním myšlenkám propozičně i jazykově složitě řeči týkající se jak konkrétních, tak abstraktních témat ve spisovném jazyce, včetně odborných diskusí ve svém oboru. Dokáže rozumět delší promluvě a složitě argumentaci, pokud jde o téma, které dostatečně zná, a pokud je postup přednášky výrazně signalizován explicitními prostředky.</i>
B1	<i>Dokáže porozumět nekomplikovaným faktografickým informacím týkajícím se věci každodenního života a zaměstnání, rozpozná jak obecná sdělení, tak specifické podrobnosti za předpokladu, že jde o zřetelnou výslovnost a všeobecně známý přízvuk. Dokáže porozumět hlavním myšlenkám vysloveným spisovným jazykem o běžných tématech, se kterými se setkává v práci, ve škole, ve volném čase atd., a to včetně krátkých vyprávění.</i>
A2	<i>Dokáže porozumět natolik, aby vyhověl(a) konkrétním potřebám, za předpokladu, že jde o jasně formulovanou pomalou řeč. Rozumí frázím a výrazům, které se vztahují k nejnáléhavějším potřebám (např. základní osobní a rodinné informace, nakupování, místopis, zaměstnání), pokud jsou vysloveny pomalu a zřetelně.</i>
A1	<i>Dokáže sledovat řeč, která je zřetelná, pečlivě vyslovovaná, s dlouhými pomlkami, aby mohl(a) pochopit význam.</i>

Tabulka č. 1 deskriptory popisující jednotlivé úrovně pro poslech s porozuměním²

POSLECH MÉDIÍ A NAHRÁVEK	
C2	<i>viz C1</i>
C1	<i>Rozumí širokému rejstříku nahraného i vysílaného materiálu, do určité míry i v nespisovném jazyce, a všimá si drobnějších detailů včetně slovně nevyjádřených postojů a vztahů mezi mluvčími.</i>
B2	<i>Rozumí nahrávkám ve variantě spisovného jazyka, se kterou se může setkat ve společenském, profesním nebo akademickém životě, a kromě informačního obsahu rozpozná také názory a postoje mluvčího. Rozumí většině rozhlasových dokumentárních pořadů a většině ostatního nahraného nebo vysílaného materiálu ve spisovném jazyce a rozpozná náladu a tón mluvčího.</i>
B1	<i>Rozumí informačnímu obsahu většiny nahraného nebo vysílaného materiálu týkající se témat osobního zájmu v jasně artikulovaném spisovném jazyce. Rozumí smyslu rozhlasového zpravodajství a jednoduchých nahrávek týkajících se běžných témat, pokud jsou vysloveny poměrně pomalu a zřetelně.</i>
A2	<i>Rozumí podstatným informacím v krátkých nahraných pasážích o každodenních záležitostech přednesených pomalu a zřetelně.</i>
A1	<i>Deskriptor není k dispozici.</i>

Tabulka č. 2 deskriptory popisující jednotlivé úrovně pro poslech médií a nahrávek³

² Zdroj tabulky: Společný evropský referenční rámec pro jazyky: jak se učíme jazykům, jak je vyučujeme a jak v jazycích hodnotíme, 2006. 2. české vydání. Olomouc: Univerzita Palackého. ISBN 80-244-1425-2.

³ Zdroj tabulky: Společný evropský referenční rámec pro jazyky: jak se učíme jazykům, jak je vyučujeme a jak v jazycích hodnotíme, 2006. 2. české vydání. Olomouc: Univerzita Palackého. ISBN 80-244-1425-2.

Nadcházející tabulka (tabulka č. 3) obsahuje deskriptory, které popisují schopnosti a dovednosti, kterých by měl jedinec dosáhnout na určité úrovni jazyka z hlediska čtení. Na základě tabulky zjišťujeme, že na úrovni B1 je jedinec schopen porozumět textům pouze na uspokojivé úrovni. Na úrovni B2 se poté jedná o texty o něco složitější obsahující rozsáhlejší slovní zásobu, a v několika málo případech i idiomatické výrazy.

ČTENÍ S POROZUMĚNÍM – VŠEOBECNÁ STUPNICE	
C2	<i>Rozumí a kriticky interpretuje všechny formy písemného projevu včetně abstraktních textů náročných svou stavbou i jazykem, nebo velmi hovorových uměleckých i ostatních textů. Rozumí širokému rejstříku dlouhých a složitých textů, oceňuje jemné stylistické rozdíly a jak implicitní, tak explicitní významy textů.</i>
C1	<i>Rozumí podrobnostem v dlouhých a složitých textech, ať se vztahují k jeho/jejímu oboru či nikoli, za předpokladu, že má příležitost si znovu přečíst obtížné pasáže.</i>
B2	<i>Dokáže číst do značné míry samostatně, přičemž používá techniku a rychlost čtení odpovídající různým textům a účelům. Dobře se orientuje při výběru příručních materiálů. Má rozsáhlou funkční „čtecí“ slovní zásobu, ale může mít problémy s málo častými idiomatickými spojeními.</i>
B1	<i>Dokáže číst s porozuměním na uspokojivé úrovni nekomplikované faktografické texty vztahující se k tématům jeho/jejího oboru a zájmu.</i>
A2	<i>Rozumí krátkým, jednoduchým textům, které se týkají běžných konkrétních záležitostí a obsahují častou každodenní slovní zásobu nebo jazyk vztahující se k práci.</i>
	<i>Rozumí krátkým, jednoduchým textům obsahujícím nejčastěji užívanou slovní zásobu včetně internacionalismů, které existují v jeho/jejím mateřském jazyce.</i>
A1	<i>Rozumí jednoduchým frázím ve velmi krátkých, jednoduchých textech a dokáže vyhledat známá jména, slova a základní fráze a podle potřeby se ve čtení vracet zpět.</i>

Tabulka č. 3 deskriptory popisující jednotlivé úrovně pro čtení⁴

Deskriptory popisující schopnosti a dovednosti, kterých by měl jedinec dosáhnout na určité úrovni jazyka z hlediska mluvení vidíme v následující tabulce (tabulka č. 4). Na základě tabulky zjišťujeme, že jedinec na úrovni B1 a B2 je schopen plynule podat souvislý popis mnohých témat. Na úrovni B2 se poté jedná o popis podrobnější a ucelenější.

⁴ Zdroj tabulky: *Společný evropský referenční rámec pro jazyky: jak se učíme jazykům, jak je vyučujeme a jak v jazycích hodnotíme*, 2006. 2. české vydání. Olomouc: Univerzita Palackého. ISBN 80-244-1425-2.

ÚSTNÍ PROJEV – VŠEOBECNÁ STUPNICE	
C2	<i>Vyjadřuje se jasně, plynule a jeho/její projev má účinnou logickou strukturu, což pomáhá posluchači všimnout si důležitých bodů a zapamatovat si je.</i>
C1	<i>Dokáže podat jasné a podrobné popisy a srozumitelně a podrobně se vyjadřovat o složitých tématech, rozšiřovat je o vedlejší témata, rozvíjet konkrétní body a zakončit svou řeč vhodným závěrem.</i>
B2	<i>Dokáže podat jasný a systematicky rozvinutý popis a prezentaci, přičemž zvýrazňuje hlavní myšlenky a uvádí potřebné podrobnosti.</i>
	<i>Dokáže vytvořit jasné a podrobné popisy a srozumitelně a podrobně se vyjadřovat o široké škále témat, která se vztahují k oblasti jeho/jejího zájmu, přičemž rozvádí své myšlenky a podporuje je dodatečnými argumenty a odpovídajícími příklady.</i>
B1	<i>Dokáže poměrně plynule podat souvislý, jednoduše formulovaný popis mnohých témat z oblasti svého zájmu, přičemž je prezentuje jako lineární sled myšlenek.</i>
A2	<i>Dokáže podat jednoduchý popis nebo charakteristiku lidí, životních nebo pracovních podmínek, každodenních zvyklostí, toho, co má a nemá rád atd., a to v podobě krátkého sledu jednoduchých frází a vět spojených v seznam.</i>
A1	<i>Dokáže vytvořit jednoduché, většinou izolované fráze o lidech a různých místech.</i>

Tabulka č. 4 deskriptory popisující jednotlivé úrovně pro psaní⁵

V poslední tabulce (tabulka č. 5) nalezneme deskriptory popisující schopnosti a dovednosti, kterých by měl jedinec dosáhnout na dané jazykové úrovni z hlediska psaní. Můžeme vidět, že na úrovních B1 a B2 jedinec dokáže napsat souvislé věty týkající se určitého tématu. Na úrovni B2 se jedná o podrobnější texty s více informacemi a argumenty.

PÍSEMNÝ PROJEV – VŠEOBECNÁ STUPNICE	
C2	<i>Dokáže napsat jasné a plynulé složité texty, které mají vhodný a účinný styl a jsou logicky vystavěny tak, aby pomáhaly čtenáři najít základní body.</i>
C1	<i>Dokáže napsat jasné, dobře uspořádané texty týkající se složitých témat a zdůraznit důležité otázky. Přitom dokáže za pomoci doplňujících argumentů a vhodných příkladů podrobně rozvést a podepřít svá názorová stanoviska a vhodně zakončit.</i>
B2	<i>Dokáže napsat srozumitelné podrobné texty týkající se různých témat z oblasti jeho/jejích zájmů, přičemž dokáže shrnout, skloubit a zhodnotit informace a argumenty z velkého počtu zdrojů.</i>
B1	<i>Dokáže napsat velmi jednoduše členěné souvislé texty týkající se okruhu známých témat z oblasti jeho/jejího zájmu, a to tak, že spojuje řadu kratších úseků do lineárního sledu.</i>
A2	<i>Dokáže napsat řadu jednoduchých frází a vět spojených jednoduchými spojkami, jako jsou „a“, „ale“ a „protože“.</i>
A1	<i>Dokáže psát jednoduché izolované fráze a věty.</i>

Tabulka č. 5 deskriptory popisující jednotlivé úrovně pro psaní⁶

⁵ Zdroj tabulky: Společný evropský referenční rámec pro jazyky: jak se učíme jazykům, jak je vyučujeme a jak v jazycích hodnotíme, 2006. 2. české vydání. Olomouc: Univerzita Palackého. ISBN 80-244-1425-2.

⁶ Zdroj tabulky: Společný evropský referenční rámec pro jazyky: jak se učíme jazykům, jak je vyučujeme a jak v jazycích hodnotíme, 2006. 2. české vydání. Olomouc: Univerzita Palackého. ISBN 80-244-1425-2.

1.5.1. Porovnání nejnovější verze deskriptorů SERR s nejnovější verzí deskriptorů CEFR

Pokud porovnáme *Společný evropský referenční rámec* s jeho novější verzí *Common European Framework of Reference For Languages Learning Teaching: Companion Volume* z roku 2020, zjistíme, že se od sebe tyto verze z hlediska deskriptorů pro čtyři klíčové cizojazyčné kompetence v některých hlediscích liší. Nejvýraznější změnou je přidání deskriptorů pro úroveň Pre-A1, tedy pro úroveň ještě nižší než A1, pro všechny klíčové kompetence.

Z hlediska deskriptorů pro poslech s porozuměním došlo ve všeobecné stupnici pro hodnocení k malým změnám na úrovních A1. Deskriptor byl rozšířen, nejedná se ale o rozšíření týkající se populární hudby či písni. V tabulce s deskriptory pro poslech médií a nahrávek došlo k rozšíření deskriptorů pro úrovně A1, A2 a B2. Opět se však nejedná o změny týkající se populární hudby nebo písni.

Pokud porovnáme deskriptory pro čtení, ve všeobecné stupnici pro hodnocení se setkáme pouze s rozšířením deskriptorů pro úroveň C1. Nejedná se však o relevantní úroveň pro naši práci a změny se netýkají populární hudby ani písňových textů. V deskriptorech pro podrobnější hodnocení čtecích dovedností se nachází výraznější změny, opět se ale netýkají populární hudby ani písňových textů. Zcela nově jsou zařazeny deskriptory pro čtení pro potěšení, zde se již setkáváme s deskriptory zmiňující písňové texty. Pro úroveň B1 se jedná o deskriptor uvádějící *“Can understand simple poems and song lyrics written in straightforward language and style.”*⁷ (Common European Framework of Reference For Languages Learning Teaching, 2020). Pro úroveň B2 se poté setkáváme s deskriptorem uvádějícím *“Can read for pleasure with a large degree of independence, adapting style and speed of reading to different texts (e. g. magazines, more straightforward novels, history books, biographies, travelogues, guides, lyrics, poems), using appropriate reference sources selectively.”*⁸ (Common European Framework of Reference For Languages Learning Teaching, 2020).

Se změnami se setkáváme i v tabulce obsahující deskriptory pro rozpoznávání náznaků a odvozování. Byly přidány deskriptory pro úrovně A1, A2, B1, přičemž na poslední zmíněné úrovni se jedná o deskriptory důležité pro tuto práci. První z rozšiřujících deskriptorů uvádí *“Can make basic inferences or predictions about text*

⁷ „Rozumí jednoduchým básním a textům písni napsaným jednoduchým jazykem a stylem.“ – vlastní překlad

⁸ „Dokáže číst pro potěšení s velkou mírou samostatnosti, přizpůsobuje styl a rychlost čtení různým textům (např. časopisům, jednodušším románům, historickým knihám, životopisům, cestopisům, průvodcům, textům písni, básním), selektivně používá vhodné referenční zdroje.“ – vlastní překlad

*content from headings, titles or headlines.*⁹ (Common European Framework of Reference For Languages Learning Teaching, 2020). I další nově přidané deskriptory popisují zejména, co by měl umět žák na dané úrovni předpovědět a odvodit, netýkají se však přímo populární hudby či písňových textů.

Z těchto úprav deskriptorů je patrné, že písně a populární hudba mají ve výuce jazyků místo společně s dalšími typy autentických materiálů a je s nimi počítáno jako s relevantním výukovým materiálem a zdrojem cílového jazyka.

⁹ „Dokáže vyvodit závěry nebo předpovědi o obsahu textu z nadpisů, názvů nebo titulků.“
– vlastní překlad

1.6. Autentické materiály

Autentické materiály jsou jedním z prostředků, které napomáhají k orientaci v kultuře a reáliích určité země a jejich využití je tak výhodné pro osvojování interkulturní komunikační kompetence. Pojem autentický je v Akademického slovníku cizích slov definován jako „původní, pravý, hodnověrný“ (Petráčková, 1995). Podle Thornburyho je „autentický materiál ten, který nebyl vytvořen pro potřeby výuky. Jedná se tak například o novinový článek nebo popovou píseň.“ (Thornbury, 2006). Pojem autentičnost byl původně zaveden za účelem rozlišení uměle zjednodušených textů a neupravených reálných textů. Využívání reálných textů a materiálů výrazně podpořil příchod komunikačního přístupu, díky němuž se autentické materiály začaly používat jako modelové texty pro používání jazyka.

Béřešová uvádí, že „pod pojmem materiál se v pedagogickém kontextu rozumí texty ve všech formách – v papírové, zvukové a audiovizuální, stejně jako zadání, které jsou jejich nedílnou součástí.“ Jedním z nejčastěji využívaných materiálů ve výuce jsou učebnice (Béřešová, 2014).

1.7. Učebnice

Podle J. Průchy (1998) je učebnice chápána jako „*edukační konstrukt, tj. jako výtvor zkonstruovaný pro specifické účely edukace.*“ (Průcha, 1998).

Učebnice se úzce váží ke školnímu kurikulu. V *Pedagogickém slovníku* je kurikulum definováno jako „*Vzdělávací program, projekt, plán. Průběh studia a jeho obsah.*“ nebo „*obsah veškeré zkušenosti, kterou žáci získávají ve škole a v činnostech ke škole se vztahujících, její plánování a hodnocení*“ (Průcha, 2013). V rámci cizího jazyka totiž zvolená učebnice často slouží jako podklad pro vytváření sylabů v rámci školních kurikul a tím pádem určuje dílčí výukové cíle, metody a obsah vyučování. Někteří učitelé tak využívají učebnici jako hlavní výukový materiál, protože obsahuje podklady k náplni jednotlivých hodin, jako například jazyková cvičení a texty. Zejména nezkušeným učitelům tak poskytuje jakýsi rámec, podle kterého se řídí.

Učebnice řadíme mezi didaktické prostředky zastoupené ve výuce, přičemž je chápeme jako veškeré materiální (např. tabule, preparáty) a nemateriální (např. organizační formy výuky, výukové metody) prostředky, které napomáhají k realizaci a efektivitě vzdělávání. Učebnice tak řadíme mezi prostředky materiální, nicméně v dnešní době se můžeme setkat i s učebnicemi elektronickými, které spadají pod prostředky nemateriální.

Učebnice může být posuzována i jako druh školních didaktických textů neboli textů sloužících pro výuku. Zejména k učebnicím cizího jazyka se vztahuje ještě didaktický textový komplex neboli další texty použitelné ve výuce, jako například slovníky, zvukové nahrávky dialogů, či audiovizuální materiály. K učebnici cizích jazyků často bývá přidružený i pracovní sešit (Průcha, 1998).

V knize *Moderní Pedagogika* Průcha vymezuje tři funkce učebnice. Jako první mluví o prezentaci učiva. Učebnice je soubor informací, které musí být různými formami (obrazovou, verbální a kombinovanou) prezentovány žákům. Další funkcí učebnice je řízení učení a vyučování, protože vede učitelovo vyučování, ale i žákovo učení. Poslední funkcí učebnice je funkce organizační (neboli orientační), protože učebnice např. pomocí rejstříku či obsahu informuje uživatele o svém fungování a možných způsobech využívání (Průcha, 2013).

1.8. Hudba

1.8.1. Populární hudba

Pojem populární je v *Akademickém slovníku cizích slov* definován jako „*obecně známý, oblíbený*“ (Petráčková, 1995). Je velmi obtížné stanovit jednotnou definici pro populární hudbu. Můžeme o ní mluvit jako o komerčně orientované hudbě, protože populární hudba je vytvářena zejména za účelem dobrého uplatnění na trhu. Podle *Encyklopedie jazzu a moderní populární hudby* se jedná „*o profesionálně nebo poloprofesionálně vytvářené skladby kratšího rozsahu, jednodušší struktury a stabilizovaných, přehledných forem, které jsou svou bezprostřední sdělností přístupny nejširším posluchačským vrstvám a jsou funkčně spjaty s jejich životem.*“ (Poledňák, 1983). Mezi autory populární hudby se řadí interpreti jako Ed Sheeran, Taylor Swift, Harry Styles, Beyoncé, The Beatles, Miley Cyrus, Elton John, Nicki Minaj, Justin Timberlake a mnoho dalších.

Mezi žánry populární hudby můžeme řadit jazz, ragtime, blues, rhythm and blues, country, pop, rock, rock 'n' roll, rockabilly, punk, heavy metal, reggae a další (Shuker, 2003).

1.8.2. Hudba a způsoby jejího využití v cizojazyčném vzdělávání

Hudba může být do výuky zařazena několika způsoby. Jedním z nich je píseň. Podle Ludka Zenkla je píseň „*nevelká vokální skladba na veršovaný text, nejčastěji jednohlasá. Písně mohou být lidové, nejčastěji složené neznámým autorem, nebo umělé, složené určitým známým autorem.*“ (Zenkl, 1990). Dále od nepaměti vznikají písně epické, lyrické, milostné, vážné, žertovné, taneční, satirické či politické.

Další možností, jak zařadit hudbu do výuky cizího jazyka, je pustit nějakou píseň jako pozadí hodiny anebo pracovat pouze se zvuky či s hudbou, která nemá text. Existuje totiž myšlenka, že poslechem hudby trénujeme náš sluch a učíme se rozlišovat širší frekvenci zvuků, což následně pomáhá i k lepšímu učení se cizím jazykům (Degrave, 2019).

Hudbu lze během cizojazyčné výuky využít i ve formě rytmických cvičení. Učitelé často takovéto metody využívají i neúmyslně, například když tleskají, aby zvýraznili rytmus či dělení slov na slabiky (Degrave, 2019).

Hudba je pro výuku cizího jazyka přínosným prvkem, protože nejenže může sloužit k procvičování slovíček a upevnování gramatických struktur, ale také seznamuje žáky s rytmem jazyka. Hudba je efektivním prostředkem pro práci žáků nejen ve škole, ale i mimo ni. Její zařazení do vyučovací hodiny ji oživuje, poskytuje žákům vhled do reálného světa a ukazuje jim důvod, proč by se měli daný jazyk učit a snažit se mu

porozumět. V hudebních dílech se také často odráží historický a sociální kontext doby ve které vznikají a mohou tak sloužit jako určité zobrazení skutečností nějakého období.

Velmi zajímavé jsou písně pro výuku především z hlediska jazykového. Zejména přínosné jsou tak hudební texty, které se zcela jazykově a stylisticky liší od textů učebnicových či literárních. Často totiž obsahují nestandardní struktury a slovní zásobu, slang, hovorové výrazy, metafory, aliterace atd. Texty písní jsou často psány poetickým jazykem a velkou roli hrají rýmy a rytmus, některé části se mnohdy opakují. Jelikož žáci melodií populárních písní většinou znají z internetu, rádií atd., zapamatovat si slova pro ně rovněž nebývá problém a jsou tak schopni si píseň vybavit i po letech.

Motivace žáků, jejich pozornost a celkové klima třídy je také ovlivněno hudbou. Ačkoliv není jednoznačně dokázáno, že samotný poslech hudby vyvolává emoční reakci, je jisté, že prohlubuje naše každodenní emoce, jako jsou například radost, smutek, hněv a strach. Někdy můžeme hudbu poslouchat a rozpoznat v ní emoce nebo je pozorovat z vnějšku, aniž bychom je v sobě skutečně prožívali, zatímco v jiných situacích v nás může hudba vyvolat silné a autentické emoce (Franěk, 2005).

Motivaci se podle *Psychologie pro učitele* rozumí „*souhrn hybných momentů v osobnosti a v činnosti: souhrn toho, co člověka pobízí, aby něco dělal, nebo co mu v tom zabraňuje.*“ (Čáp, 2007). Na základě zdroje motivu ji můžeme dělit na vnitřní a vnější motivaci. V kontextu učení můžeme o vnitřní motivaci mluvit jako o dílčích pohnutkách, které vychází přímo z potřeb žáka a jsou spjaté s předmětem, který se žák učí. Může se tak z hlediska učebního jednat například o potřebu zvědavosti. Motivaci vnější z hlediska učení chápeme jako pohnutky zprostředkované žákovi okolím. Jedná se tak například o odměnu, pochvalu nebo naopak trest. Aby žáci dosáhli dlouhodobě dobrých výsledků, úspěchů a posunů, musí být během učení přítomny oba druhy motivace.

Podle Tavadze (2021) písně vytváří příjemnou a uvolněnou atmosféru ve třídě, díky které se budou do výuky chtít zapojit i ti, kteří se straní kolektivu nebo jim chybí nadšení pro učení. Písně dávají také žákům pocit, že se mohou něco naučit zábavnou formou a bez vynaložení velkého úsilí.

2. Analýza vybraných učebnic

Část s názvem Analýza vybraných učebnic se zaměřuje na zkoumání výskytu populární hudby v současných učebnicích anglického jazyka pro střední školy. Původním záměrem bylo analyzovat učebnice pouze z hlediska výskytu populárních písní a předpokládalo se, že budou zkoumána především cvičení pracující s poslechovou kompetencí. V průběhu analytické práce však bylo zjištěno, že se s populárními písněmi v učebnicích pracuje velmi málo a předmět zkoumání byl přehodnocen.

Cílem práce je tedy zjistit, zda je populární hudba v jakékoli formě vyobrazena ve vybraných učebnicích anglického jazyka pro střední školy a následně v jakých typech cvičení se objevuje nejčastěji, které kompetence mají za úkol daná cvičení rozvíjet a zda se jedná o aktivity před-poslechové, poslechové či post-poslechové nebo aktivity před-čtecí, čtecí či post-čtecí.

Pro analýzu byly vybrány učebnice *Maturita Solutions: pre-intermediate Student's Book Second Edition* a *Maturita Solutions: intermediate Student's Book Second Edition*, přičemž se nejedná o nejnovější vydání těchto učebnic, ale o vydání schválené doložkou Ministerstva školství a tělovýchovy České republiky z května roku 2022. Dále byly analyzovány učebnice *English file: pre-intermediate Student's Book Fourth Edition*, *English file: intermediate Student's Book Fourth Edition*, *English File: upper-intermediate Student's Book Fourth Edition* a *English file: intermediate plus Student's Book Fourth Edition*. Jedná se o nejnovější vydání učebnic. K analýze byly vybrány i učebnice *Gateway to maturita: B1 Student's Book Second Edition*, *Gateway to maturita: B1+ Student's Book Second Edition* a *Gateway: B2 Student's Book Second Edition*. Jedná se o nejnovější vydání učebnic.

Během analytické části budou potvrzeny či vyvráceny následující hypotézy:

- Anglofonní populární hudba je zobrazena v učebnicích anglického jazyka pro střední školy.
- Nejčastěji se zmínky o populární hudbě vyskytují v poslechových a čtecích cvičeních.
- V učebnicových cvičeních jsou vyobrazeny zejména texty anglofonních populárních písní.
- V učebnicích anglického jazyka pro střední školy se vyskytují zmínky o populární hudbě všech anglofonních zemí.

Pro účely části Analýza vybraných učebnic byly vybrány některé z učebnic, které jsou schválené Ministerstvem školství a tělovýchovy České republiky v doložce pro květen 2022 nalezené na webových stránkách ministerstva.

Postup práce na analýze učebnic byl takový, že nejprve byly některé učebnice na základě výše zmíněné doložky vybrány k analýze. Samotná analýza poté probíhala sledováním lekcí a jednotlivých cvičení, které se nacházely ve vybrané učebnici. Pokud se v některé z lekcí učebnice nacházelo cvičení zaměřené jakýmkoliv způsobem na populární hudbu, jeho výskyt byl zaznamenán do tabulky. Pokud se v lekci žádné takové cvičení nevyskytlo, rovněž byl proveden záznam do tabulky. Po dokončení analýzy učebnice byla jednotlivá cvičení zobrazující populární hudbu popsána, a nakonec došlo ke shrnutí nejčastějších typů aktivit, během kterých se v učebnici populární hudba vyskytovala.

V úplném závěru části Analýza vybraných učebnic byly shrnuty výsledky ze všech pozorovaných učebnic a došlo ke zhodnocení, zda byly stanovené hypotézy potvrzeny či vyvráceny.

2.1. *Maturita Solutions: pre-intermediate Student's Book Second Edition*

První analyzovanou učebnicí se stala *Maturita Solutions: pre-intermediate Student's Book Second Edition*, s níž jsme se setkali během náslechoových hodin v rámci asistentských praxí. Učebnice byla vydána v roce 2013 a je určená pro úroveň A2-B1.

Číslo / název lekce	Výskyt populární h.	Metodický komentář
1 All about you	✓	E text písně – úkoly: hádat, o jaký hudební styl se jedná; poslech a doplnit slova do textu; otázky k diskusi
Get Ready for your Exam 1	X	
2 Winning and losing	X	
Language Review + Skills Round Up	X	
3 House and home	✓	E text písně – úkoly: vybrat nejlepší shrnutí ze tří možností
Get Ready for your Exam 2	X	
4 Lights, camera, action!	X	
Language Review + Skills Round Up	X	
5 Shopping	X	
Get Ready for your Exam 3	X	
6 How techie are you?	X	
Language Review + Skills Round Up	X	

7 Around the world	✓	E text písňě – úkoly: poslech a doplnit zadaná slova do textu; přepsat zkratky slov z textu do jejich plné formy
Get Ready for your Exam 4	X	
8 What if...?	X	
Language Review + Skills Round Up	X	
9 Crime scene	X	
Get Ready for your Exam 5	X	
10 The written word	✓	E text písňě – úkoly: poslech a odpovědět na otázku
Language Review + Skills Round Up	X	
Grammar Builder + Grammar Reference	X	
Vocabulary Builder	X	

V učebnici se nachází deset lekcí, pět částí zaměřených na opakování lekcí s názvem Language Review and Skills Round Up, pět částí připravující žáky na test z lekcí s názvem Get ready for your Exam a dále části Grammar Builder, Grammar Reference a Vocabulary Builder, které shrnují gramatiku a slovní zásobu obsaženou v celé učebnici.

První zmínka o hudbě se nachází hned v první lekci, a to v sekci E. Každá z lekcí totiž obsahuje sedm sekcí, které se věnují různým oblastem – sekce A slovní zásobě a poslechu, sekce B gramatice, sekce C kultuře, sekce D opět gramatice, sekce E čtení, sekce F každodennímu jazyku a sekce G psaní. Můžeme tedy říci, že se cvičení nachází zhruba v polovině lekce. Jedná se o text písňě *I Bet You Look Good on the Dance Floor* od britské indie rockové kapely Arctic Monkeys, ke kterému jsou přidruženy dvě poslechová a jedno post-poslechové cvičení. Nejdříve mají žáci za úkol na základě poslechu odhadnout, o jaký hudební styl se jedná. Jelikož předpokládáme, že své

domněnky mají sdělit spolužákům, můžeme mluvit o aktivitě rozvíjející mluvení. Následně mají žáci během druhého poslechu doplnit určená slova do textu písně, přičemž tato aktivita může být považována za aktivitu rozvíjející psaní a poslechovou kompetenci. V rámci post-poslechové aktivity mají žáci prodiskutovat zadané otázky vztahující se k tématu hudby. Opět tedy můžeme říci, že se jedná o aktivitu rozvíjející dovednosti mluvení.

Následně se ve třetí lekci, konkrétně v sekci E, takže opět zhruba v polovině lekce, nachází text písně *Country house* od britské rockové kapely Blur, ke kterému se váže jedno poslechové a zároveň čtecí cvičení. Žáci mají za úkol na základě poslechu a přečtení textu vybrat ze tří možností nejlepší shrnutí textu písně. Jedná se tak o cvičení rozvíjející čtecí a poslechovou kompetenci.

V sedmé lekci v sekci E se nachází text písně *Superstition* od amerického soulového a R&B zpěváka Stevieho Wondera. K textu se váží dvě poslechové aktivity. Nejprve mají žáci na základě poslechu doplnit zadaná slova do vynechaných míst v textu, tuto aktivitu tak lze považovat nejen za rozvíjení poslechové kompetence a psaní, ale také za aktivitu sloužící k procvičení gramatiky. V dalším cvičení se nachází zkratky slov z textu a žáci mají za úkol přepsat je v plné formě. Během následného poslechu má dojít ke kontrole. Jedná se tak opět o cvičení rozvíjející jak poslechovou kompetenci, tak psaní. Navíc v tomto případě můžeme mluvit i o cvičení procvičujícím gramatiku.

Další cvičení spojené s populární hudbou se nachází v desáté lekci, a to opět v sekci E. Jedná se o text písně *Blodletting (The Vampire Song)* od americké rockové kapely Concrete Blonde. V rámci poslechové aktivity mají žáci za úkol na základě poslechu vybrat správnou odpověď a, b, nebo c na zadanou otázku. Mluvíme tak o aktivitě rozvíjející pouze kompetenci poslechovou.

V částech Grammar Builder and Grammar Reference a Vocabulary Builder se nachází dvě cvičení (v každé části jedno), ve kterých se objevila zmínka o písni *Single Ladies* od americké popové zpěvačky Beyoncé a o americké pop rockové zpěvačce Hilary Duff. Dále můžeme najít zmínky o populární hudbě i v části Language Review and Skills Round Up, kde mají žáci za úkol rozřešit anagramy hudebních žánrů. V dalším cvičení se objevuje článek o britském městě Leeds, který zmiňuje i známý hudební festival, který se ve městě koná. Jedná se však pouze o krátké zmínky, které pro účely této práce nejsou příliš relevantní a nebyly tak podrobněji rozebírány.

Ve všech lekcích, kde se objevily zmínky o populární hudbě, se aktivity s ní spojené vyskytovaly v sekci E neboli v sekci zaměřené podle jejího názvu na rozvoj čtecích dovedností, ačkoliv by se dalo očekávat, že se populární hudba bude vyskytovat zejména v sekci C, která se orientuje na zobrazení kultury.

Pokud tuto učebnici porovnáme se třetí, nejnovější edicí, tedy s učebnicí *Maturita Solutions: pre-intermediate Student's Book Third Edition*, zjistíme, že se v ní nachází o jednu lekci méně, tedy devět, a sekce Get Ready for Your Exam a Language Review + Skills Round Up jsou shrnuty do pěti částí s názvem Exam Skills Trainer. K sekcím Vocabulary Builder a Grammar Builder and Reference je v této učebnici navíc přidána ještě sekce orientovaná na kulturu s názvem Culture a krátká sekce Extra Speaking Tasks, která se orientuje na rozvoj mluvení. Z hlediska populární hudby je mezi učebnicemi velký rozdíl. V nejnovější edici učebnice se totiž populární hudba téměř vůbec nevyskytuje, byly nalezeny pouze krátké zmínky o populárních hudebnících.

2.2. *Maturita Solutions: intermediate Student's Book Second Edition*

Následně byla vybrána k analýze učebnice *Maturita Solutions: intermediate Student's Book Second Edition*, která byla vydána v roce 2013, a je určena pro úroveň B1+. Ve *Společném evropském referenčním rámci* jsme viděly deskriptory pro jednotlivé jazykové úrovně. Úroveň B1+ v tabulkách s deskriptory nebyla uvedena, jedná se však o mezistupeň mezi úrovněmi B1 a B2.

Číslo / název lekce	Výskyt populární h.	Metodický komentář
1 Caught on camera	X	
Get Ready for your Exam 1	X	
2 Looking back	✓	B článek o koncertu kapely Metallica – úkoly: přečíst a odpovědět na otázku; přečíst a určit čas vyznačených sloves; doplnit slovesa do tabulky E text písně – poslechnout a doplnit vynechaná slova a určit, zda jsou to podst. či příd. jména; poslechnout a vybrat odpověď ze tří možností
Language Review + Skills Round Up	X	
3	X	
Get Ready for your Exam 2	X	

4	X	
Language Review + Skills Round Up	X	
5	X	
Get Ready for your Exam 3	X	
6	X	
Language Review + Skills Round Up	X	
7	✓	E text písňe – úkoly: poslechnout a doplnit vynechaná slova; poslechnout a vybrat nejlepší shrnutí písňe ze tří možností
Get Ready for your Exam 4	X	
8	X	

Language Review + Skills Round Up	X	
9	✓	E text písně – úkoly: poslechnout a vybrat ze tří možností nejlepší shrnutí; najít varianty hovorové angličtiny pro zadaná slova
Get Ready for your Exam 5		
10	✓	A obrázky hudebníků a poslech – úkoly: podívat se na obrázky a říci, o jaké hudební styly se jedná; poslechnout, seřadit slova a přiřadit slova k obrázkům; poslechnout a doplnit slova do textu; diskusní otázky; diskuze ve dvojici C článek o festivalech – úkoly: přečíst a odpovědět na otázky; přečíst a rozhodnout, zda jsou věty pravda či lež; vytvořit compound nouns; poslechnout a přiřadit mluvčí k větám; diskusní otázky
Get Ready for B2 Exams	X	
Grammar Builder and Reference	X	
Vocabulary Builder		

Tato učebnice obsahuje deset lekcí, čtyři části zaměřené na opakování lekcí s názvem Language Review and Skills Round Up, pět částí připravující žáky na test z lekcí s názvem Get Ready for Your Exam a dále části Grammar Builder, Grammar Reference a Vocabulary Builder, které shrnují gramatiku a slovní zásobu obsaženou v celé učebnici. Oproti předchozí učebnici obsahuje ještě část Get Ready for B2 Exams, která shrnuje celou učebnici. Každá lekce poté obsahuje sedm sekcí, které se věnují různým oblastem – sekce A slovní zásobě a poslechu, sekce B gramatice, sekce C

kultuře, sekce D opět gramaticy, sekce E čtení, sekce F každodennímu jazyku a sekce G psaní.

Poprvé se s hudbou v této učebnici setkáváme ve druhé lekci, konkrétně v sekci B, tedy téměř na začátku lekce. V sekci se nachází článek o koncertu americké metalové kapely Metallica, ke kterému se vztahují tři čtecí aktivity. V prvním cvičení si mají žáci přečíst text a odpovědět na jednu otázku, rozvíjí se tak mluvení a čtecí kompetence, pokud předpokládáme, že budou žáci odpovědi říkat nahlas spolužákům. V dalším cvičení mají žáci za úkol určit, v jakém minulém čase (minulém prostém, minulém průběhovém, či předminulém) jsou napsána červeně vyznačená slova v textu a najít příklad kladného a záporného použití každého z časů. Rozvíjena je tak čtecí kompetence, procvičena je také gramatika. Poslední cvičení související s článkem obsahuje tabulku s gramatikou, ve které jsou vynechána některá slova a žáci mají za úkol je doplnit a následně najít v textu příklady použití minulých časů uvedených v tabulce. Jedná se tak o cvičení orientované na rozvoj čtecí kompetence, psaní a opakování gramatiky.

Další cvičení se nachází opět ve druhé lekci, v tomto případě však v sekci E, takže zhruba v polovině lekce. Tentokrát se setkáváme s textem písně *Ugly* od britské R&B a popové kapely Sugababes. Nejprve se k textu písně vztahuje poslechové cvičení, ve kterém jsou uvedena slova, která mají žáci během poslechu doplnit do textu a určit, zda se jedná o podstatné či přídavné jméno. Cvičení je tak orientováno na rozvoj poslechové kompetence, psaní a procvičení gramatiky. V dalším poslechovém cvičení mají žáci na základě poslechu vybrat jednu správnou odpověď na otázku ze tří možností. Jedná se o cvičení zaměřené na rozvoj poslechové kompetence.

V sedmé lekci v sekci E se setkáváme s textem písně *This Ain't a Love Song* od britské pop rockové kapely Scouting for Girls. K textu se váží dvě poslechové aktivity. V prvním cvičení se nachází slova, která mají žáci na základě poslechu za úkol doplnit na vynechaná místa v textu písně. Mluvíme tak o cvičení, které rozvíjí poslechovou kompetenci a psaní. Druhé cvičení obsahuje tři možná shrnutí písně a žáci mají vybrat jedno, které se jim zdá být tím nejvíce odpovídajícím. Toto cvičení je tak zaměřeno na rozvoj poslechové a čtecí kompetence.

S dalším zobrazením populární hudby se setkáváme v deváté lekci v sekci E. Jedná se o text písně *Doesn't Mean Anything* od americké R&B a popové zpěvačky Alicii Keys, ke kterému se vztahují dvě aktivity. První z nich je aktivita poslechová. Žáci mají za úkol na základě poslechu písně vybrat její nejlepší shrnutí ze tří uvedených možností. Jedná se tak o aktivitu rozvíjející poslechovou kompetenci. Další cvičení, tentokrát post-poslechové, je orientováno na rozvoj gramatiky a čtecí kompetence. Žáci mají za úkol

najít v textu písně hovorové výrazy fungující jako ekvivalenty ke sloům zadaným ve cvičení.

V desáté lekci je celá sekce A věnována hudbě, a to jak populární, tak i klasické. První cvičení slouží jako před-poslechová aktivita a rozvíjí mluvení. Obsahuje obrázky různých druhů hudby – orchestru, rockové kapely, rappera, sboru a jazzové kapely. Žáci mají nejprve určit o který hudební styl se na obrázcích jedná a následně odpovědět na přidruženou otázku. Další cvičení rozvíjí poslechovou kompetenci. Jedná se o poslechovou aktivitu, během které mají žáci na základě poslechu očíslovat slova podle toho, jak jdou chronologicky za sebou. Následně mají pět z deseti uvedených slov přiřadit k obrázkům. Poté se opět setkáváme s poslechovou aktivitou, která je orientována na rozvoj slovní zásoby, psaní a poslechové kompetence. Žáci mají za úkol na základě poslechu doplnit uvedená slova do vynechaných míst ve větách. Další cvičení je zaměřeno na rozvoj mluvení, žáci mají totiž diskutovat o tom, které z hudebníků by chtěli slyšet vystupovat a následně odpovědět na otázky uvedené ve cvičení. Poslední cvičení je také zaměřené na hudbu a obsahuje několik otázek k diskusi. Mluvíme tak o post-poslechové aktivitě zaměřené na rozvoj mluvení. Ačkoliv se nejedná o přímé zobrazení hudby populární, za předpokladu, že žáci ve svých odpovědích na zadané otázky zmíní populární hudbu, toto cvičení můžeme považovat za cvičení relevantní pro naši práci.

Ve stejné lekci najdeme opět sekci věnující se hudbě a to sekci C. Konkrétně se v této sekci nachází článek, ve kterém jsou vyobrazeny různé hudební festivaly. Jelikož se jedná o festivaly rockové a popové, považujeme tuto sekci za relevantní pro tuto práci. Prvním cvičením spojeným s článkem je cvičení před-čtecí. Žáci mají za úkol přečíst si text a odpovědět na tři otázky. Následuje aktivita čtecí, během které mají žáci za úkol na základě textu rozhodnout, zda jsou zadané věty pravdivé či nikoliv. Jedná se tak o aktivitu rozvíjející čtecí kompetenci. V dalším cvičení, které řadíme mezi post-čtecí a orientované na gramatiku a rozvoj psaní, mají žáci vytvořit z uvedených slov slova složená. Následně mají složená slova najít v textu a rozhodnout, zda jsou zapsána jako jedno slovo, dvě samostatná slova, anebo dvě slova spojená spojovníkem. Poté se setkáváme se cvičením poslechovým, které se zaměřuje na rozvoj poslechové kompetence. Žáci mají za úkol na základě poslechu přiřadit prvního až pátého mluvčího k zadaným frázím. Posledním cvičením je cvičení post-poslechové, které je orientováno na rozvoj mluvení, jelikož žáci mají za úkol prodiskutovat otázky, které jsou uvedeny ve cvičení.

Učebnice obsahuje také několik dalších zmínek o populární hudbě, svým rozsahem však nejsou relevantní pro tuto práci, protože se jedná o zmínky velmi krátké, které nezobrazují populární hudbu jako takovou. V první lekci je zmíněn americký rapper

Kanye West ve cvičení zaměřeném na oblečení. Ve čtvrté lekci v sekci D je zmíněna americká popová zpěvačka a skladatelka Lady Gaga, v sekci Grammar Builder and Reference se poté nachází zmínka o americké popové zpěvačce Madonně. Lady Gaga je opět zmíněna v sekci Vocabulary builder, stejně jako Stevie Wonder.

Pokud porovnáme toto vydání učebnice se třetím, nejnovějším vydáním, tedy s *Maturita Solutions: intermediate Student's Book Third Edition*, zjistíme, že se v něm nachází devět lekcí, tedy o jednu méně. Sekce Exam Skills Trainer shrnuje sekce Get Ready for Your Exam a Language Review + Skills Round Up. Pět částí Get Ready for B2 Exams je v této nejnovější edici učebnice ponechána, ovšem pod názvem B2 Exam Skills Trainer. K sekcím Grammar Builder and Reference a Vocabulary Reference je přidána sekce Culture, která je zaměřena na kulturu, a krátká sekce Extra Speaking Tasks zaměřená na rozvoj mluvení. Z hlediska zobrazení populární hudby se nejnovější edice učebnice od edice druhé výrazně liší, protože neobsahuje téměř žádná cvičení zobrazující populární hudbu.

2.3. English file: pre-intermediate Student's Book Fourth Edition

Další učebnicí vybranou pro analýzu se stala *English File Pre-intermediate Student's Book Fourth Edition*, která je určena pro úroveň A2-B1, a byla vydána v roce 2019. Třetí edice této učebnice je uvedena v doložce Ministerstva školství a tělovýchovy České republiky, pro účely této práce bylo však zvoleno čtvrté nejnovější vydání.

Číslo / název lekce	Výskyt populární h.	Metodický komentář
1	X	
Practical English 1	X	
2	X	
Revise and Check 1 & 2	X	
3	X	
Practical English 2	X	
4	X	
Revise and Check 3 & 4	X	
5	X	
Practical English 3	X	
6	X	
Revise and Check 5 & 6	✓	článek o M. Jacksonovi – úkoly: přečíst a odpovědět na otázku; přečíst a seřadit události
7	X	
Practical English 4	X	
8	X	

Revise and Check 7 & 8	X	
9	✓	C článek o D. Jonesovi – úkoly: obrázek a odpovědět na otázky; poslechnout a odpovědět na otázky; poslechnout a přiřadit fráze; diskuse na dané otázky
Practical English 5	X	
10	X	
Revise and Check 9 & 10	X	
11	✓	A článek o osobnostech (včetně A. Turnera) – úkoly: obrázky a odpovědět; přečíst a zkontrolovat odpovědi; přečíst a přiřadit fráze k osobnosti; diskusní otázka; gramatika used to
Practical English 6	X	
12	X	
Revise and Check 11 & 12	X	
Communication	X	
Writing	X	
Grammar bank	X	
Vocabulary bank	X	

Učebnice obsahuje celkem dvanáct lekcí, šest částí zaměřených na zobrazení praktického jazyka s názvem Practical English, šest opakovacích částí s názvem Revise and Check, část rozvíjející komunikační dovednosti nesoucí název Communication, část zaměřená na rozvoj psacích dovedností s názvem Writing, část Listening obsahující transkripty všech poslechů z učebnice, část Grammar Bank obsahující veškerou gramatiku z učebnice, část Vocabulary Bank obsahující důležitá slovíčka, části Irregular Verbs a Appendix, část Sound Bank opakující výslovnostní pravidla a nakonec část English-Czech wordlist s překlady slovíček z anglického jazyka do českého. Každá z dvanácti lekcí poté obsahuje tři sekce A, B a C.

S populární hudbou se v této učebnici setkáváme poprvé v části Revise and Check 5 & 6. Konkrétně se zde nachází článek o americké gospelové zpěvačce Mahalie

Jackson, na který se váží dvě čtecí aktivity. Nejprve mají žáci za úkol přečíst si článek a odpovědět na otázku. Jedná se tak o aktivitu rozvíjející čtecí kompetenci a případně mluvení za předpokladu, že odpověď mají žáci říci nahlas spolužákovi. Ve druhém cvičení mají žáci za úkol přečíst si text a seřadit chronologicky jednotlivé události podle toho, jak jdou po sobě. V tomto případě se tak jedná o aktivitu zaměřenou pouze na rozvoj čtecí kompetence.

Populární hudba se dále objevuje v lekci devět, a to konkrétně v sekci C, tedy v sekci poslední. Nachází se zde rádiové vysílání o Duncanovi Jonesovi, synovi britského rockového zpěváka Davida Bowieho. Nejprve se setkáváme s předposlechovou aktivitou, během které se mají žáci podívat na obrázek a odpovědět na dvě otázky. Cvičení se tak zaměřuje na rozvoj mluvení. Následuje aktivita poslechová. Žáci mají na základě poslechu odpovědět na dvě otázky. Mluvíme tak o aktivitě rozvíjející poslechovou kompetenci a mluvení. Další poslechové cvičení je zaměřené na rozvoj poslechové kompetence a psaní, protože žáci mají za úkol na základě poslechu napsat, k čemu se váží fráze uvedené ve cvičení. Nakonec se setkáváme s aktivitou postposlechovou, která rozvíjí mluvení, protože žáci mají za úkol prodiskutovat zadané otázky.

Následující cvičení zobrazující populární hudbu se nachází v jedenácté lekci v sekci A, tedy na začátku lekce. Jedná se o článek pojednávající o třech celebritách, včetně Alexe Turnera z britské indie rockové kapely Arctic Monkeys. Žáci mají nejprve za úkol v rámci předčtecí aktivity na základě obrázků odpovědět na otázku a odhadnout, kdo jsou zobrazené osobnosti. Poté mají v rámci aktivity čtecí své odpovědi zkontrolovat na základě přečtení článku. Je tak rozvíjena kompetence čtecí. Následuje další čtecí aktivita, během které mají žáci za úkol znovu si článek přečíst a přiřadit fráze k jednotlivým osobnostem. Cvičení tak rozvíjí čtecí kompetenci, případně i psaní. Předposlední cvičení spojené s článkem se zaměřuje na rozvoj mluvení, jelikož mají žáci prodiskutovat zadanou otázku. Jedná se tak o aktivitu postčtecí. Poslední cvičení je orientováno na gramatiku slovesa *used to*. Žáci mají rozhodnout, ve které frázi lze *used to* použít a ve které nikoliv.

S populární hudbou jsme se setkali i ve druhé lekci, kde se v textu objevila zmínka o písni *Get the Party Started* od americké R&B a popové zpěvačky Pink. Jedná se však pouze o krátkou zmínku, která tak není pro účely této práce příliš podstatná.

2.4. English file: intermediate Student's Book Fourth Edition

Následující učebnicí, která byla analyzována, je *English File: intermediate Student's Book Fourth Edition* z roku 2019, která je určena pro úroveň B1+.

Číslo / název lekce	Výskyt populární h.	Metodický komentář
1	X	
Practical English 1	X	
2	X	
Revise and Check 1 & 2	X	
3	X	
Practical English 2	X	
4	X	
Revise and Check 3 & 4	X	
5	X	
Practical English 3	X	
6	X	
Revise and Check 5 & 6	X	

7	✓	B plakát a texty o hotelu Handel & Hendrix – úkoly: obrázek a odpovědět; přečíst, zkontrolovat, odpovědět; přečíst a hádat, o kom je text; poslech a kontrola; poslechnout a odpovědět na otázky; doplnit vynechaná slova; poslech a kontrola; diskuse
Practical English 4	X	
8	X	
Revise and Check 7 & 8	X	
9	X	
Practical English 5	X	
10	✓	A texty o osobnostech – úkoly: obrázky, přečíst úvod a pojmenovat co nejvíce osobností; přečíst texty a odpovědět; přiřadit osobnosti k frázím; otázky k diskusi
Revise and check 9 & 10	X	
Communication	X	
Writing	X	
Grammar Bank	X	
Vocabulary Bank	X	

V této učebnici najdeme celkem deset lekcí, pět částí zaměřených na zobrazení praktického jazyka s názvem Practical English, pět opakovacích částí s názvem Revise and Check, část rozvíjející komunikační dovednosti nesoucí název Communication, část Writing zaměřená na rozvoj psaní, část Listening obsahující transkripty všech poslechnů z učebnice, část Grammar Bank obsahující veškerou gramatiku z učebnice, část Vocabulary Bank, v níž nalezneme důležitá slovíčka, části Irregular Verbs a Appendix,

část opakující výslovnostní pravidla s názvem Sound Bank a nakonec část English-Czech wordlist s překlady slovíček z anglického jazyka do českého.

Populární hudba se v této učebnici objevuje až v sedmé lekci v sekci B, takže zhruba v polovině lekce. Nachází se zde poslechové cvičení týkající se hotelu Händel & Hendrix London, které zmiňuje i německého skladatele George Friedricha Händela a amerického rockového kytaristu a zpěváka Jimiho Hendrixe. Se cvičením jsou spojeny tři před-poslechové aktivity, dvě poslechové aktivity, a jedna post-poslechová. První před-poslechové cvičení obsahuje portréty Händela a Hendrixe a žáci mají za úkol o hudebnících diskutovat. Jedná se tak o aktivitu rozvíjející mluvení. V rámci dalšího před-poslechového cvičení mají žáci za úkol si přečíst informační leták o hotelu a odpovědět na jednu otázku. Také má proběhnout kontrola odpovědi na otázku z předchozího cvičení. Cvičení je tak zaměřeno na rozvíjení čtecí kompetence a mluvení, pokud předpokládáme, že odpověď mají sdělit spolužákům. Poslední před-poslechová aktivita spočívá v tom, že žáci mají k úryvkům z poslechu přiřadit Han, pokud se úryvek týká Händela, nebo Hen, pokud se v úryvku mluví o Hendrixovi. Při následném poslechu mají provést kontrolu svých odpovědí. Jedná se tak o aktivitu rozvíjející poslechovou kompetenci a psaní. Následují dvě aktivity poslechové, přičemž v první mají žáci na základě poslechu odpovědět na otázky a tím rozvíjet poslechovou a psací kompetenci. Další aktivita rozvíjí dovednosti čtecí, psací a poslechovou a slouží i k procvičení gramatiky, protože žáci mají za úkol si přečíst úryvky z poslechu a doplnit do nich vynechaná slova. Při následném poslechu má proběhnout kontrola odpovědí. Poslední, a to post-poslechové cvičení, se orientuje na rozvoj mluvení. Žáci mají za úkol prodiskutovat otázky vztahující se k hotelu.

Dále se s populární hudbou setkáváme v desáté lekci, a to konkrétně v sekci A, tedy na úplném začátku lekce. V této sekci se nachází článek o osobnostech, které nás opustili v roce 2016. V článku jsou uvedeni i britský rockový zpěvák David Bowie, kanadský folkový zpěvák a skladatel Leonard Cohen a americký R&B a pop rockový zpěvák Prince. K článku se vztahuje jedno před-čtecí cvičení, dvě cvičení čtecí a tři cvičení post-čtecí. V rámci prvního cvičení mají žáci za úkol si přečíst úvod článku a následně se pokusit pojmenovat co nejvíce osobností podle obrázků. Jedná se tak o aktivitu rozvíjející mluvení a čtecí kompetenci. Jména osobností jsou uvedena dále v učebnici v části Communication, žáci si tak mohou v dané části zkontrolovat své odpovědi. Následně mají za úkol si v prvním čtecím cvičení přečíst celý článek a odpovědět na jednu otázku. Opět se tak jedná o cvičení orientované na rozvoj čtecí kompetence, případně i mluvení, pokud předpokládáme, že odpověď mají žáci sdělit spolužákům. V dalším čtecím cvičení se nachází devět frází, ke kterým mají na základě přečtení článku přiřadit jednotlivé osobnosti. Cvičení tak rozvíjí kompetenci čtecí. V

následujícím cvičení, které řadíme mezi post-čtecí, se nachází dvě otázky, které mají žáci prodiskutovat a procvičit si tak své mluvicí dovednosti. Další post poslechové cvičení se zaměřuje na rozvoj psací dovednosti a procvičení gramatiky. Žáci mají do úryvků z textu doplnit zájmena *who*, *whose*, *which* či *where* a následně k nim přiřadit jednu z osobností z článku. Předposlední cvičení rozvíjí mluvicí dovednosti žáků a opět slouží ke zopakování gramatiky. Žáci mají pracovat ve dvojici a říci větu o každé osobnosti využívající nějaké ze zájmen uvedených v předchozím cvičení.

V sekci Grammar Bank se setkáváme s krátkou zmínkou o Davidu Bowiem a britské popové zpěvačce Adele. Tyto zmínky však nejsou pro tuto práci příliš relevantní, protože jsou velmi krátké a nebyly tak více probírány.

2.5. English file: intermediate plus Student's Book Fourth Edition

Do edice učebnice *English File* patří také *English File: intermediate plus Student's Book Fourth Edition*, která byla vydána v roce 2020 a je určena pro úroveň B1-B2.

Číslo / název lekce	Výskyt populární h.	Metodický komentář
1	✓	A texty o osobnostech – úkoly: přečíst a přiřadit texty k osobnostem, co znamenají tučná slova; poslech a kontrola; diskuse ve dvojici
Practical English 1	X	
2	X	
Revise and Check 1 & 2	X	
3	X	
Practical English 2	X	
4	X	
Revise and Check 3 & 4	X	
5	X	
Practical English 3	X	
6	X	
Revise and Check 5 & 6	X	

7	X	
Practical English 4	X	
8	X	
Revise and Check 7 & 8	X	
9	X	
Practical English 5	X	
10	X	
Revise and Check 9 & 10	X	
Communication	X	
Writing	X	
Grammar Bank	X	
Vocabulary Bank	X	

Tato učebnice obsahuje celkem deset lekcí, pět lekcí Practical English zaměřených na zobrazení praktického jazyka, pět opakovacích částí s názvem Revise and Check, část rozvíjející komunikační dovednosti s názvem Communication, část zaměřená na rozvoj psacích dovedností s názvem Writing, část Listening obsahující transkripty všech poslechů z učebnice, část Grammar Bank obsahující veškerou gramatiku z učebnice, část obsahující důležitá slovíčka s názvem Vocabulary Bank, části Irregular Verbs a Appendix, část Sound Bank opakující výslovnostní pravidla a nakonec část English-Czech wordlist s překlady slovíček z anglického jazyka do českého.

Cvičení zobrazující populární hudbu se v učebnici vyskytovalo pouze v jednom případě, ve třech případech jsme poté objevili pouze velmi krátké zmínky o hudebnících. Jelikož se tak populární hudba v deseti lekcích ani zbylých částech téměř neobjevuje a učebnice je určena pro úroveň B1-B2, což se téměř shoduje s úrovní B1+ z učebnice předchozí, nebyla detailněji analyzována.

2.6. English file: upper-intermediate Student's Book Fourth Edition

Další analyzovanou učebnicí je *English File: upper-intermediate Student's Book Fourth Edition*, která byla vydána v roce 2020 a je určena pro úroveň B2.

Číslo / název lekce	Výskyt populární h.	Metodický komentář
1	✓	A rozhovor s F. Welch a D. Stevensem – úkoly: obrázky + otázky; přečíst a doplnit vynechaná slova; přečíst a přiřadit; diskuse; diskuzní otázky ve dvojici
Colloquial English 1	X	
2	X	
Revise and Check 1 & 2	X	
3	X	
Colloquial English 2 & 3	X	
4	X	
Revise and Check 3 & 4	X	
5	X	
Colloquial English 4 & 5	X	
6	X	
Revise and Check 5 & 6	X	
7	X	

Colloquial English 6 & 7	X	
8	X	
Revise and Check 7 & 8	X	
9	X	
Colloquial English 8 & 9	X	
10	X	
Revise and Check 9 & 10	X	
Communication	X	
Writing	X	
Grammar Bank	X	
Vocabulary Bank	X	

Učebnice obsahuje deset lekcí, pět lekcí zaměřených na zobrazení praktického jazyka s názvem Practical English, pět opakovacích částí nesoucí název Revise and Check, část Communication rozvíjející komunikační dovednosti, část zaměřená na rozvoj psacích dovedností s názvem Writing, část Listening obsahující transkripty všech poslechů z učebnice, část obsahující veškerou gramatiku z učebnice nesoucí název Grammar Bank, část Vocabulary Bank obsahující důležitá slovíčka, části Irregular Verbs a Appendix, část Sound Bank opakující výslovnostní pravidla, a nakonec část English-Czech wordlist s překlady slovíček z anglického jazyka do českého. Každá z lekcí dále obsahuje dvě sekce A a B.

Poprvé se se zobrazením populární hudby setkáváme hned v první lekci v sekci A. Jedná se o první cvičení v této lekci, konkrétně o rozhovor se zpěvačkou Florence Welch z britské indie rockové kapely Florence and the Machine a hercem Danem

Stevensem. K rozhovoru se váže jedno před-čtecí cvičení, dvě cvičení čtecí a dvě cvičení post-čtecí. V rámci prvního cvičení mají žáci za úkol na základě shlédnutí obrázku a přečtení úvodu k rozhovorům odpovědět na otázky. Cvičení se tak zaměřuje na rozvoj čtecí kompetence a mluvení. Následuje první cvičení čtecí, kdy si mají žáci přečíst celé rozhovory a doplnit vynechaná slova do otázek. Jedná se tak o cvičení orientované na rozvoj čtecí kompetence, psaní a procvičení gramatiky. V dalším cvičení se nachází fráze, ke kterým mají žáci na základě přečtení rozhovoru přiřadit písmena F, pokud fráze odkazuje k Florence Welch nebo D, pokud fráze mluví o Danu Stevensovi. Toto cvičení tak rozvíjí čtecí kompetenci a psaní. Následuje post-čtecí cvičení rozvíjející mluvicí, ale i čtecí dovednosti. Žáci mají vybrat otázky, které se jim zdají být nejzajímavější, nejméně zajímavé anebo příliš osobní. Předpokládáme, že mají o otázkách diskutovat se spolužáky. Posledním cvičením, které se vztahuje k rozhovorům, je cvičení orientované na rozvoj mluvicích dovedností a naučení gramatiky, protože žáci mají pracovat ve dvojici a vybrat šest otázek z rozhovorů, na které se zeptají svého spolužáka. Pod zadáním tohoto cvičení se nachází rámeček s gramatikou, ve kterém se uvádí fráze, které můžeme využít, pokud chceme slušně odmítnout odpovědět na otázku. Ke článku se také váže rámeček s vysvětlivkami dvou slovíček z textu.

V šesté lekci je sekce B věnována hudbě, a ačkoliv se objevují zmínky o některých populárních interpretech jako je například americká country a popová zpěvačka Taylor Swift či americký folkový a rockový zpěvák Bruce Springsteen, nejedná se o zobrazení hudby populární. Zmínky totiž byly velmi krátké. Tato sekce tak nebyla hlouběji analyzována. Zmínka o hudbě se nachází i v části Revise and Check, opět se však nejedná o zobrazení hudby populární a zmínka tak není pro tuto práci relevantní.

2.7. Gateway to maturita: B1 Student's Book Second Edition

Další učebnicí, která byla vybrána pro analýzu, je *Gateway to maturita: B1 Student's Book Second Edition*. Jedná se o učebnici vydanou v roce 2016 a určenou pro úroveň B1.

Číslo / název lekce	Výskyt populární h.	Metodický komentář
1 Family life	X	
Gateway to exams: Unit 1	X	
2 Who did it?	X	
Gateway to exams: Units 1-2	X	
3 Universal language	X	
4 Health watch	X	
Gateway to exams: Units 3-4	X	
5 TV addicts	✓	Grammar: dva obrázky J. Timberlakea – popsat obrázky pomocí zadaných slov; porovnat ve dvojici obrázky Speaking článek o <i>The Voice</i> – přečíst a odpovědět na otázky; najít, ve kterém odstavci se nachází daná informace; vyplnit základní info; vyplnit tabulku; mluvit ve dvojici o oblíbených programech a názorech na ně

6 Planet Earth	X	
Gateway to exams: Units 5-6	X	
7 Job hunting	X	
8 Best friends forever	X	
Gateway to exams: Units 7-8	X	
9 Bestsellers	X	
10 Log on	X	
Gateway to exams: Units 9-10	X	
Communication activities	X	

V této učebnici se nachází deset lekcí, pět částí opakujících lekce s názvem Gateway to exams, poté část obsahující slovíčka z učebnice s názvem Unit-by-unit wordlist, část zaměřená na zopakování celé učebnice s názvem Exam success, část s názvem Communication activities orientovaná na rozvoj mluvicích dovedností, poté část Irregular verbs a nakonec část orientovaná na rozvoj psaní s názvem Writing bank.

Každá z lekcí je poté rozdělena do částí Vocabulary, Reading, Grammar, Life skills, Listening, Speaking, Writing a Exam success.

Se cvičením zobrazujícím populární hudbu se v této učebnici setkáváme až v páté lekci, tedy zhruba v polovině učebnice. Konkrétně se cvičení nachází v sekci Grammar. Nachází se zde dva obrázky amerického popového zpěváka Justina Timberlakea. Nejprve se setkáváme s gramatickým cvičením rozvíjejícím psaní. Žáci mají za úkol popsat a porovnat obrázky s použitím zadaných slov. Další aktivitou spojenou s obrázky je aktivita rozvíjející mluvení. Žáci mají za úkol ve dvojici popsat obrázky.

Ve stejné lekci, ale v sekci Speaking, se nachází článek o populární britské show *The Voice*. Jedná se o show, ve které sice vystupují amatérští zpěváci, ale často zpívají populární písně. První aktivitou související s článkem je aktivita čtení. Žáci mají za úkol si přečíst článek a odpovědět na otázky. Jedná se tak o cvičení rozvíjející čtecí kompetenci, případně i mluvení, pokud předpokládáme, že budou odpovědi říkat spolužákům. Následuje opět aktivita čtení rozvíjející čtecí kompetenci. Žáci mají za úkol přiřadit zadané informace k jednotlivým odstavcům na základě toho, ve kterém odstavci se daná informace v textu objevila. Další cvičení se orientuje na rozvoj čtecí kompetence a psaní. Žáci mají za úkol vyplnit informace o článku do zadání cvičení. Následuje cvičení zaměřené na gramatiku a rozvoj psaní, ve kterém mají žáci do tabulky obsahující gramatiku doplnit vynechaná slova do vět z textu. Následují dvě aktivity post-čtení zaměřené na rozvoj mluvicích dovedností. V prvním cvičení mají žáci za úkol ve dvojici diskutovat o programech, které jsou oblíbené v jejich zemích. V rámci další aktivity mají sdělit partnerovi jejich názor na dané programy.

V učebnici najdeme i další zmínky o populární hudbě. V první lekci v sekci Writing se nachází krátká zmínka o americké pop-rockové kapele Imagine Dragons. V desáté lekci v sekci Grammar je zmíněna americká popová zpěvačka Katy Perry. Ve stejné lekci, tentokrát však v sekci Life skills, se setkáváme se zmínkou o americkém popovém zpěvákovi Michaelovi Jacksonovi. Jelikož se však jedná o velmi krátké zmínky, které nejsou relevantní pro tuto práci, protože se nejedná o zobrazení populární hudby jako takové, nebyly blíže analyzovány.

2.8. Gateway to maturita: B1+ Student's Book Second Edition

Další analyzovanou učebnicí je *Gateway to maturita: B1+ Student's Book Second Edition*, která byla vydána v roce 2016 a je určena pro úroveň B1+.

Číslo / název lekce	Výskyt populární h.	Metodický komentář
1 Personal best	X	
2 Traveltongue	X	
Gateway to exams: Units 1-2	X	
3 City to city	X	
4 Feed your mind	X	
Gateway to exams: Units 3-4	X	
5 Lifelong learning	X	
6 Pure Science	X	
Gateway to exams: Units 5-6	X	
7 Play on!	X	
8 Smart art	✓	Reading: článek zmiňující Unfathomable Ruinaion – úkoly: přečíst a vybrat jednu odpověď ze tří; diskusní otázka; vyhledat význam podtržených slov z textu

Gateway to exams: Units 7-8	X	
9 Future leaders	X	
10 The material world	X	
Gateway to exams: Units 9-10	X	
Communication activities	X	

Tato učebnice, stejně jako učebnice předchozí, obsahuje deset lekcí, pět částí opakujících lekce s názvem Gateway to exams, poté část s názvem Unit-by-unit wordlist obsahující slovíčka z učebnice, část zaměřenou na zopakování celé učebnice s názvem Exam success, část s názvem Communication activities orientovanou na rozvoj mluvicích dovedností, poté část Irregular verbs a nakonec část orientovanou na rozvoj psaní s názvem Writing bank. Každá z lekcí je poté rozdělena do částí Vocabulary, Reading, Grammar, Life skills, Listening, Speaking, Writing a Exam success.

Se cvičením zobrazujícím populární hudbu se v této učebnici setkáváme pouze v lekci osm, tedy téměř na konci učebnice. V sekci Reading se nachází článek o umění, ve kterém je jeden odstavec věnován britské rockové a metalové kapele Unfathomable Ruination. První cvičení spojené s odstavcem o kapele je cvičení čtecí zaměřené na rozvoj čtecí kompetence. Žáci mají za úkol na základě přečtení článku vybrat správnou odpověď na otázku ze tří možností. Následuje cvičení zaměřené na rozvoj mluvení, protože žáci mají prodiskutovat zadanou otázku. Další cvičení se orientuje na procvičení gramatiky. Žáci mají za úkol hádat, co znamenají podtržená slova z textu.

V sedmé lekci v sekci Reading se nachází krátká zmínka o písni *I Will Survive*, svým rozsahem však není pro tuto práci relevantní a nebyla tak blíže analyzována.

2.9. Gateway: B2 Student's Book Second Edition

Poslední analyzovanou učebnicí je *Gateway: B2 Student's Book Second Edition*. Jelikož se nepodařilo dohledat učebnici z edice *Gateway to maturity* pro úroveň B2, byla použita tato učebnice za předpokladu, že se její obsah podobá učebnici ze zmíněné edice. Učebnice *Gateway: B2 Student's Book Second Edition* byla vydána v roce 2016 a je určena pro úroveň B2.

Číslo / název lekce	Výskyt populární h.	Metodický komentář
1 Study helpline	X	
2 Nine to five	X	
Gateway to exams: Units 1-2	X	
3 On the move	X	
4 Extraordinary talents	✓	Writing: článek o Edu Sheeranovi – přečíst a vypsát požadované informace; přiřadit odstavce k zadaným tématům; podtrhnout v textu příklady gramatických jevů z tabulky
Gateway to exams: Units 3-4	X	
5 Money matters	X	
6 Healthy Living	X	
Gateway to exams: Units 5-6	X	
7 Creative arts	✓	Vocabulary: článek o Imagine Dragons – úkoly: doplnit zadaná slova do textu; poslechnout a přiřadit slovo Reading: článek o Aloe Blaccovi – úkoly: diskusní otázka; přečíst a odpovědět na otázku; přečíst a odpovědět; diskusní otázka; co znamenají podtržená slova

8 Surviving disaster	X	
Gateway to exams: Units 7-8	X	
9 Digital world	X	
10 News feed	X	
Gateway to exams: Units 9-10	X	
Communication activities	X	

V této učebnici se nachází deset lekcí, pět částí Gateway to exams zaměřených na opakování lekcí, část Unit-by-unit wordlist obsahující slovíčka z učebnice, poté část Irregular verbs, část zaměřenou na zopakování celé učebnice s názvem Exam success, následně část Progress Check opět zaměřenou na opakování lekcí, část orientovanou na rozvoj psaní s názvem Writing bank, a nakonec část s názvem Communication activities orientovanou na rozvoj mluvicích dovedností. Každá z lekcí je poté rozdělena do částí Vocabulary, Reading, Grammar, Life skills, Listening, Speaking, Writing a Exam success. Vidíme tak, že oproti edicím *Gateway to maturita* obsahuje navíc pouze část Progress Check.

Poprvé se populární hudba vyskytuje ve čtvrté lekci v sekci Writing, kde se nachází článek o britském popovém zpěvákovi a textaři Edu Sheeranovi. Ke článku se váže několik cvičení. Prvním z nich je cvičení čtecí. Žáci mají za úkol si přečíst článek a vypsát věci, na které má Ed Sheeran podle autora článku talent. Jedná se tak o cvičení rozvíjející psaní a čtecí kompetenci. V dalším, opět čtecím cvičení, se nachází témata, ke kterým mají žáci přiřadit jednotlivé odstavce článku. Cvičení se tak orientuje na rozvoj čtecí kompetence. Posledním, tentokrát post-čtecím cvičením, je tabulka obsahující gramatiku. Žáci mají za úkol najít příklady uvedených gramatických jevů v textu článku.

Dále se se zobrazením populární hudby setkáváme v sedmé lekci, takže ve druhé polovině učebnice. V sekci Vocabulary se nachází článek o americké pop rockové kapele Imagine Dragons. Ke článku se váží dvě cvičení, přičemž první z nich považujeme za cvičení čtecí, orientované na rozvoj čtecí kompetence a na procvičení

gramatiky. Žáci mají za úkol doplnit zadaná slova do vynechaných míst v textu. Následuje cvičení poslechové, orientované opět na gramatiku a na rozvoj poslechové kompetence a psaní. Žáci mají za úkol na základě poslechu správně přiřadit slovo z předchozího cvičení k definici, která je řečena v nahrávce. Pokud se bude jednat o sloveso, mají ho napsat ve správném čase.

Ve stejné lekci, tentokrát v sekci Reading, se setkáváme s článkem o americkém R&B a popovém zpěvákovi a rapperovi Aloe Blaccovi. První cvičení, které se pojí ke článku, je cvičení před-čtecí zaměřené na rozvoj mluvení. Ve cvičení se nachází otázka, kterou mají žáci prodiskutovat. Následuje další před-čtecí aktivita, v rámci které si mají žáci za úkol přečíst článek a odpovědět na otázku. Dalším cvičením je cvičení čtecí. Žáci mají za úkol znovu si přečíst článek a odpovědět na otázky ohledně textu. Jedná se tak o cvičení zaměřené na rozvoj čtecí kompetence. Následuje post-čtecí aktivita rozvíjející mluvení, jelikož se ve cvičení nachází otázka, kterou mají žáci prodiskutovat. Posledním cvičením spojeným s textem je cvičení post-čtecí, které se zaměřuje především na rozvoj gramatiky, jelikož žáci mají odhadnout a následně ověřit ve slovníku význam podtržených slov z textu.

Učebnice obsahuje několik dalších zmínek o populární hudbě, které však svým rozsahem nejsou relevantní pro tuto práci. V první lekci v sekci Reading se nachází zmínka o britské rockové kapele The Beatles a v sekci Language checkpoint zmínka o americké popové zpěvačce Beyoncé. Ve čtvrté lekci je sice zmíněna hudba, nikoliv však hudba populární. V sedmé lekci je sekce Grammar in context věnována hudbě a najdeme v ní krátkou zmínku o americké country a popové zpěvačce Taylor Swift a americké rockové kapele Foo Fighters. Nejedná se však o zobrazení hudby populární jako takové. V osmé lekci se opět nachází zmínka o Taylor Swift. Tyto zmínky jsou však velmi krátké a nezobrazují tak populární hudbou v takové míře, aby byly relevantní pro tuto práci. Nebyly tak více analyzovány.

2.10. Shrnutí analýzy vybraných učebnic

Na základě analýzy vybraných učebnic bylo zjištěno, že anglofonní populární hudba se v učebnicích anglického jazyka pro střední školy opravdu vyskytuje. Tato hypotéza tak byla potvrzena. Dále byla potvrzena hypotéza, že se zmínky o populární hudbě v učebnicích nejčastěji vyskytují v poslechových a čtecích cvičeních. Cvičení jsou však ve většině případů vedle poslechové či čtecí kompetence zaměřená i na rozvoj ostatních kompetencí a na osvojení či procvičení gramatiky. Hypotéza, že jsou v učebnicových cvičeních zobrazeny zejména texty anglofonních populárních písní, byla potvrzena jen částečně. Texty populárních písní se totiž vyskytovaly pouze v učebnicích *Maturita Solutions: pre-intermediate Student's Book Second Edition* a *Maturita Solutions: intermediate Student's Book Second Edition*. Mnohem více je populární hudba zobrazena ve formě článků a fotek populárních kapel, zpěváků a zpěvaček. Poslední hypotéza byla vyvrácena. Předpokládali jsme, že se v učebnicích anglického jazyka pro střední školy vyskytují zmínky o populární hudbě všech anglofonních zemí. Během analýzy však byly zjištěny pouze zobrazení populární hudby britské, americké a kanadské.

Populární písně, které se vyskytovaly v analyzovaných učebnicích, byly nejčastěji žánru pop, rock či indie a věnovali se nejrůznějším tématům od lásky, dospívání a problémům s ním spojených, až po strašidelnější témata jako jsou temnota, krev a upíři v písni *Bloodletting (The Vampire Song)*. Nejčastěji byla na písně napojena cvičení pro poslechovou a post-poslechovou fázi. Naopak cvičení před-poslechové ve spojení s populární písní nebylo nalezeno. Zobrazení populární hudby jako takové jsme však našli ve cvičeních ve všech fázích poslechu a čtení, nejvíce ovšem ve fázi poslechové a čtecí. Cvičení zobrazující populární hudbu sloužila zejména k předání informací o kultuře dané země, k rozvoji receptivních a produktivních dovedností a k procvičení gramatiky a slovní zásoby. Z hlediska žánru byly nejčastěji zobrazeny osobnosti popové, rockové, indie či R&B a zmínky o nich se vyskytovaly v různých částech učebnice, ať už se jednalo o různé sekce lekcí či o části opakující gramatiku a slovní zásobu probranou v jednotlivých lekcích.

Z hlediska četnosti se anglofonní populární hudba vyskytovala nejvíce v učebnicích *Maturita Solutions: pre-intermediate Student's Book Second Edition* a *Maturita Solutions: intermediate Student's Book Second Edition*. Téměř vůbec se populární hudba nevyskytovala v učebnicích *English File: upper-intermediate Student's Book Fourth Edition*, *English File: intermediate plus Student's Book Fourth Edition* a *Gateway to maturita: B1+ Student's Book Second Edition*.

3. Metodický průvodce pro učitele pro práci s populárními písněmi v hodinách anglického jazyka

Vzhledem k tomu, že se písně v učebnicích anglického jazyka pro střední školy téměř nevyskytovaly, byl vytvořen metodický průvodce pro práci s populárními písněmi v hodinách cizího jazyka, ve kterém jsou uvedeny příklady aktivit využitelných v před-poslechové, poslechové a post-poslechové fázi. Metodický průvodce se zaměřuje na populární písně, protože na rozdíl od jiných forem zobrazení populární hudby se jedná o něco, co v učebnicích chybí.

Nejprve se podíváme na aktivity využitelné v před-poslechové fázi. Vedle cvičení, která byla použita v analyzovaných učebnicích, se může jednat o:

- Práci s obrázkem zpěváka či zpěvačky
- Seznámení s novými či složitými slovíčky
- Hádání obsahu populární písně na základě jejího názvu
- Brainstorming slovíček souvisejících s názvem populární písně

Jednou z aktivit, která může být užitečná v před-poslechové fázi, je práce s fotkou zpěváka či zpěvačky. Učitel ukáže žákům fotografii interpreta a zeptá se na několik otázek, např.: Znáte tohoto zpěváka / tuto zpěvačku? Dokážete jmenovat některou jeho / její píseň? Po této krátké diskusi budou žáci připraveni na samotný poslech písně a jelikož budou vědět některé informace o interpretovi, bude pro ně poslech zajímavější. Aktivita také poslouží k rozvoji mluvicích dovedností žáků.

Velmi užitečným cvičením, jak připravit žáky na samotný poslech populární písně a práci s ním, je seznámení s novými či složitými slovíčky obsaženými v písni. Můžeme využít například metodu překladu, kdy budou mít žáci za úkol význam slovíčka dohledat ve slovníku nebo bude žákům význam slovíčka anglicky sdělen učitelem. Tato aktivita je užitečná, pokud chceme píseň využít k naučení či zopakování gramatiky a k rozvoji slovní zásoby.

Dalším příkladem aktivity, která připraví žáky na poslech a následnou práci s populární písní, může být hádání obsahu písně na základě jejího názvu. Učitel nechá žáky, aby si přečetli název písně a následně ve dvojicích, skupinách anebo společně s celou třídou hádali, co bude tématem dané písně. Díky této aktivitě si žáci procvičí mluvení.

S předchozí aktivitou souvisí i brainstorming, který může také velmi dobře posloužit k procvičení a rozvoji mluvicích dovedností žáků a k jejich přípravě na samotný poslech. Žáci mohou slovíčka, která je napadají po přečtení názvu populární písně buďto říkat nahlas anebo je psát na papír, čímž dosáhneme i rozvoje psacích dovedností.

Brainstorming tak může být velmi užitečnou aktivitou, díky které můžeme rozvíjet jak mluvení, tak i psaní.

Následně se zaměříme na fázi poslechovou. Pro práci se samotným poslechem populární písně můžeme vedle aktivit použitých v analyzovaných učebnicích zařadit také například:

- Seřazení jednotlivých částí populární písně
- Hledání a opravování chyb v textu populární písně
- Doplnění vynechaných slov nebo vět do textu populární písně
- Podtrhávání určitého gramatického jevu
- Srovnávání anglických a českých verzí stejné populární písně

Jednou z aktivit, kterou lze využít pro práci s poslechem a textem populární písně, může být řazení jednotlivých částí písně během poslechu podle toho, jak jdou chronologicky za sebou. Toto cvičení je velmi přínosné pro rozvoj poslechové kompetence, protože žáci jsou nuceni se celou dobu na poslech soustředit.

Další možností, jak procvičit gramatiku a zároveň rozvinout poslechové a psací dovednosti žáků, je poskytnout jim text písně, ve kterém se nachází chyby, a nechat žáky je během poslechu opravit. Učitel může do textu zařadit konkrétní chyby, kterých se nejčastěji dopouští žáci dané třídy a cvičení tak může napomoci i k opravě a snaze o eliminaci těchto chyb.

S doplňováním slov do písňového textu jsme se již setkali. Jedná se totiž o cvičení hojně používané v učebnicích analyzovaných v této práci. Pro rozvoj poslechové kompetence však může být užitečné i doplňování vět. Přínosným cvičením tak může být i takové, kdy žáci dostanou text písně s vynechanými větami, které budou napsány vedle textu. Na základě poslechu budou mít poté za úkol zadané věty do textu doplnit.

Následující aktivitou, kterou lze zařadit do poslechové fáze, je podtrhávání určitého gramatického jevu objevujícího se v textu populární písně během jejího poslechu. Může se jednat o nějaký slovesný čas, druhy sloves atd. Nejenže si tak žáci procvičí či osvojí gramatiku, ale můžeme na tuto aktivitu navázat i v post-poslechové fázi.

Poslední z možných poslechových aktivit může být srovnávání anglické a české verze stejné populární písně. To znamená, že učitel sám přeloží píseň z anglického jazyka do českého, případně najde a stáhne překlad z internetu a poskytne tak žákům obě verze vybrané populární písně. Žáci následně budou mít za úkol najít rozdíly ve verzích či případné chyby v překladu, a to jak gramatické, tak faktické. Tato aktivita nejen pomůže s procvičením gramatiky a slovíček, ale znalost překladu písně bude mít motivační funkci pro žáky. Jelikož budou přesně vědět, o čem se v populární písni zpívá,

budou motivováni k dalšímu studiu, protože předpokládáme, že budou chtít přeložit více jejich oblíbených písní a budou mít pocit, že jim je jazyk užitečný v praxi.

Post-poslechová fáze je stejně důležitá jako fáze před poslechová a poslechová, je tedy důležité zmínit i aktivity užitečné pro tuto poslední fázi poslechu. Vedle aktivit, které se objevily ve výše analyzovaných učebnicích, můžeme během post-poslechové fáze využít například:

- Návčik výslovnosti vybraných slov z textu populární písně
- Analýza gramatického jevu
- Krátká psaná reflexe populární písně
- Vytvoření básně na stejné téma jako populární píseň

Post-poslechová fáze může být využita pro rozvoj mluvicích dovedností žáků, a to zejména z hlediska jejich výslovnosti. Velmi užitečným se v takovém případě stává cvičení, ve kterém mají žáci opakovat vybraná slova z textu populární písně, která jsou problematická z hlediska výslovnosti. Slova může učitel buďto předříkávat nebo je pouštět z nahrávky (jedná se však o složitější variantu).

Jak bylo uvedeno u poslechové fáze, můžeme sem zařadit i aktivitu rozebírající určitý gramatický jev, který žáci během předchozí poslechové fáze hledali v textu populární písně. Tato aktivita je velmi užitečná pro osvojení či procvičení gramatiky zábavnou formou.

Aby došlo k rozvoji psaní, učitel může nechat žáky napsat několik vět o dané populární písni, ve kterých budou mít za úkol ji shrnout a napsat, co se jim na ní líbilo či nelíbilo. Učitel následně může nechat některé žáky jejich věty přečíst či je prodiskutovat ve dvojicích. Také je může vybrat a do následující hodiny přečíst a opravit.

Další aktivitou, která může být orientována na rozvoj psaní, je vytvoření básně na téma populární písně, se kterou se v předchozích fázích pracovalo. Učitel může například zadat žákům slova, která v básni musí použít. Z časového hlediska je pravděpodobně nejlepší zvolit tuto aktivitu jako domácí úkol.

3.1. Návrh pracovního listu pro práci s konkrétní populární písní

V této části práce byl vytvořen návrh pracovního listu pro práci s písní *Good 4 U* od americké popové zpěvačky Olivii Rodrigo. Aktivity jsou určeny pro žáky s úrovní jazyka B1 a B2. Cílem následujících cvičení je porozumět obsahu písně, osvojení nové slovní zásoby týkající se středoškolského prostředí, mezilidských vztahů a lásky, a naučení některých zkratk užívaných v hovorové angličtině. Cvičení jsou také orientována na prezentaci idiomatických frází v kontextu, a na zobrazení problematiky duševního zdraví a složitosti mezilidských vztahů.

- 1) **Look at the title of the song Good 4 U. What does 4 and U stand for? Look at the following dialogue a try to write the full form of the underlined abbreviations. Do you know any other abbreviations used for example in SMS or chat conversation? Check your answers at the end of this paper.**

A: Hey, did U C the new movie that came out last week?

B: Yeah, it was amazing! I couldn't stop LOL.

A: LOL, that's awesome. I'm planning 2 watch it this weekend. Do U think it's worth it?

B: IMO, it's definitely worth it. But FWIW, some ppl didn't like it that much.

A: I C. I'll give it a try. Anyways, thank U.

- 2) **Watch the video clip and answer the questions. The singer is probably a member of a sports team, what sport is it? Where can you meet cheerleaders? In what other situations/places can we see the singer in the clip? What is she shopping for?**

- 3) **Think about the following questions. Do you think the girl from the video would be able to hurt herself or anyone else? Do you know where to go for help in similar situations, e.g., if a friend is seriously thinking about hurting her/himself or somebody else? Do you know any of these helplines?**

Linka bezpečí (Sdružení Linky bezpečí): 116 111 (nonstop) ZDARMA (pomoc pro děti, mládež a studující do 26 let).

Linka pro rodinu a školu (Cesta z krize): 116 000 (nonstop), ZDARMA (pomoc dospělým ohledně dětí – pro rodiče, příbuzné, učitele, vychovatele).

Linka první psychické pomoci (Cesta z krize): 116 123 (nonstop), ZDARMA (krizová pomoc pro dospělé).

Linka pomoci obětem kriminality a domácího násilí (Bílý kruh bezpečí): 116 006 (nonstop), ZDARMA (pomoc pro oběti a pozůstalé).

4) Try to match the words with its definitions.

Therapist	Feeling or showing no effects or changes
Unaffected	To make a statement or promise undertaking to do something or affirming that something is the case
Apathy	A person skilled in a particular kind of therapy
To swear	Lack of interest, enthusiasm, or concern

5) Listen to the song and write the following sentences into the gaps in the lyrics.

- Not me, if you ever cared to ask
- But I guess good for you
- Or maybe you never cared at all
- And it only took a couple weeks
- It's like we never even happened

Well, good for you, I guess you moved on really easily

You found a new girl, _____

Remember when you said that you wanted to give me the world?

And good for you, I guess that you've been working on yourself

I guess that therapist I found for you, she really helped

Now you can be a better man for your brand-new girl

Chorus:

Well, good for you, you look happy and healthy

Good for you, you're doing great out there without me, baby

God, I wish that I could do that

I've lost my mind, I've spent the night crying on the floor of my bathroom

But you're so unaffected, I really don't get it

Well, good for you, I guess you're getting everything you want
You bought a new car and your career's really taking off

Baby, what the f*ck is up with that?
And good for you, it's like you never even met me
Remember when you swore to God I was the only person who ever got you?
Well, screw that and screw you
You will never have to hurt the way you know that I do

Chorus:

Ah-ah-ah-ah
Ah-ah-ah-ah

Maybe I'm too emotional
But your apathy is like a wound in salt
Maybe I'm too emotional

Maybe I'm too emotional
But your apathy is like a wound in salt
Maybe I'm too emotional

Chorus:

Well, good for you, you look happy and healthy
Not me, if you ever cared to ask
Good for you, you're doing great out there without me, baby
Like a damn sociopath!
I've lost my mind, I've spent the night crying on the floor of my bathroom
But you're so unaffected, I really don't get it
But I guess good for you
Well, good for you, I guess you moved on really easily

6) Listen to the song again and with a partner answer the following questions. Who is the song dedicated to? How did the singer's

boyfriend cope with the break-up? How did she cope with the break-up?
Is the refrain and the song name Good 4 U meant sincerely or not?

7) Discuss the following questions in a group of 4. How do you cope with problems in a relationship or a family? What helps you the most to cope with these situations? When was the last time you got into a fight with your friend or family member? What would you suggest to the singer to do to cope with the break-up?

8) Try to match the following idioms with its definitions.

Give someone the world	To make the unpleasant situation that you are in even worse, often by reminding you of your failures or faults
Work on oneself	To become insane or extremely upset
Loose one's mind	To do everything possible to make someone happy
To rub salt into the wound	To focus on improving oneself

9) Try to create at least two sentences using the idioms from the previous activity. Tell them to your partner.

Right answers for exercise 1:

A: Hey, did **U C** the new movie that came out last week? (you see)

B: Yeah, it was amazing! I couldn't stop **LOL**. (laughing out loud)

A: **LOL**, that's awesome. I'm planning **2** watch it this weekend. Do **U** think it's worth it? (laughing out loud, to, you)

B: **IMO**, it's definitely worth it. But **FWIW**, some **ppl** didn't like it that much. (in my opinion, for what it's worth, people)

A: I **C**. I'll give it a try. Anyways, thank **U**. (see, you)

4. Závěr

V této bakalářské práci jsme se věnovali zkoumání výskytu anglofonní populární hudby v současných učebnicích anglického jazyka pro střední školy.

V teoretické části jsme se nejprve seznámili s termíny komunikační a interkulturní komunikační kompetence. Následně jsme se zaměřili na popis jednotlivých klíčových dovedností v cizojazyčné výuce, přičemž důraz byl kladen zejména na popis poslechové a čtecí kompetence a jejich fází. Dále proběhlo seznámení s učebnicemi a jejich hlavními funkcemi. Následně jsme vydefinovali, co je to populární hudba a proč je důležité a výhodné s ní pracovat v hodinách anglického jazyka.

V druhé části práce s názvem Analýza vybraných učebnic byl nejprve představen korpus analyzovaných učebnic anglického jazyka pro střední školy. Následně proběhla samotná analýza učebnic. Prvotním plánem pro analýzu učebnic bylo hledat v nich cvičení pracující s texty populárních písní. Jelikož však v průběhu práce bylo zjištěno, že populární písně se v učebnicích téměř nevyskytují, učebnice byly následně zkoumány i z hlediska výskytu jakékoliv zmínky o populární hudbě. Nalezené zmínky byly následně zaneseny do tabulek a blíže popsány z hlediska jejich funkce a kompetencí, které mají za úkol rozvíjet. Na základě analýzy bylo zjištěno, že se populární hudba v učebnicích vyskytuje, a to ve cvičeních rozvíjejících všechny klíčové kompetence v cizojazyčném vzdělávání.

Na závěr práce byl vytvořen metodický průvodce učitele pro práci s populárními písněmi v hodinách anglického jazyka, který má za cíl usnadnit učitelům angličtiny na středních školách práci s populárními písněmi a dát jim návrhy na možné aktivity, které jsou přímo spojeny s využitím písňových textů.

5. Zdroje

5.1. Analyzované učebnice

FALLA, Tim, Paul A. DAVIES, Jane HUDSON, Caroline KRANTZ a Amanda BEGG, 2012. *Solutions: intermediate*. 2nd ed. Oxford: Oxford University Press. ISBN 978-0-19-455294-3.

FALLA, Tim, Paul A. DAVIES a Rónán MCGUINNESS, 2012. *Solutions: pre-intermediate*. 2nd ed. Oxford: Oxford University Press. ISBN 978-0-19-455293-6.

FALLA, Tim, Paul A. DAVIES, Eva PAULEROVÁ, Christina DE LA MARE, Katherine STANNETT a Jeremy BOWELL, 2017. *Solutions: intermediate*. Third edition. Oxford: Oxford University Press. ISBN 978-0-19-450449-2.

FALLA, Tim, Paul A. DAVIES, Eva PAULEROVÁ, Christina DE LA MARE, Katherine STANNETT a Jeremy BOWELL, 2017. *Solutions: pre-intermediate*. Third edition. Oxford: Oxford University Press. ISBN 978-0-19-451056-1.

LATHAM-KOENIG, Christina, Clive OXENDEN, Kate CHOMACKI, Jane HUDSON, Anna LOWY a Krysia MABBOTT, 2020. *English file: upper-intermediate*. Fourth edition. Oxford: Oxford University Press. ISBN 978-0-19-403958-1.

LATHAM-KOENIG, Christina, Clive OXENDEN, Kate CHOMACKI, Jane HUDSON, Anna LOWY, Krysia MABBOTT a Martyn HOBBS, 2020. *English file: intermediate plus*. Fourth edition. Oxford: Oxford University Press. ISBN 978-0-19-403889-8.

LATHAM-KOENIG, Christina, Clive OXENDEN, Jerry LAMBERT, Jane HUDSON, Anna LOWY a Krysia MABBOTT, 2019. *English file: intermediate*. Fourth edition. Oxford: Oxford University Press. ISBN 978-0-19-403579-8.

LATHAM-KOENIG, Christina, Clive OXENDEN, Jerry LAMBERT, Paul SELIGSON, Michael DUCKWORTH, Anna LOWY a Krysia MABBOTT, 2019. *English file: pre-intermediate*. Fourth edition. Oxford: Oxford University Press. ISBN 978-0-19-403737-2.

SPENCER, David, Annie CORNFORD, Frances WATKINS, Anna COLE, Ursula MALLOWS a Daniela CLARKE, 2016. *Gateway to maturita: B1+*. 2nd edition. London: Macmillan Education. ISBN 978-1-786-32793-2.

SPENCER, David, Lynda EDWARDS, Anna COLE, Ursula MALLOWS a Daniela CLARKE, 2016. *Gateway to maturita: B1*. 2nd edition. London: Macmillan Education. ISBN 978-1-786-32792-5.

SPENCER, David, Frances TRELOAR, Gill HOLLEY a Anna COLE, 2016. *Gateway: B2*. 2nd edition. London: Macmillan Education. ISBN 978-0-230-47317-1.

5.2. Sekundární literatura

BÉREŠOVÁ, Jana, 2014. *Autentické materiály a ich opodstatnenosť v cudzojazyčnom vzdelávaní*. Trnava: Typi Universitatis Tyrnaviensis. ISBN 978-80-8082-827-1.

BYRAM, Michael, 1997. *Teaching and assessing intercultural communicative competence*. Clevedon: Multilingual Matters. Multilingual matters. ISBN 1-85359-377-X.

ČÁP, Jan, 1997. *Psychologie výchovy a vyučování*. Praha: Karolinum. ISBN 80-7066-534-3.

ČÁP, Jan a Jiří MAREŠ, 2007. *Psychologie pro učitele*. 2. vyd. Praha: Portál. ISBN 978-80-7367-273-7.

DEARDORFF, Darla K., ed., 2016. *The SAGE handbook of intercultural competence*. Thousand Oaks: SAGE Publications. ISBN 978-1-4129-6045-8.

FRANĚK, Marek, 2005. *Hudební psychologie*. Praha: Karolinum. ISBN 80-246-0965-7.

GRIFFEE, Dale T., 1992. *Songs In Action: Language Teaching Methodology Series*. First edition. London: Prentice Hall International. ISBN 0-13-824988-1.

HARMER, Jeremy, 2015. *The practice of English language teaching*. Fifth edition. Harlow: Pearson Education Limited. ISBN 978-1-4479-8025-4.

RICHARDS, Jack C., 2015. *Key issues in language teaching*. Cambridge: Cambridge University Press. ISBN 978-1-107-45610-5.

PATERSON, Anice a Jane WILLIS, 2008. *English Through Music*. First edition. Oxford: Oxford University Press. ISBN 978 0 19 44268 0.

PETRÁČKOVÁ, Věra a Jiří KRAUS, 1995. *Akademický slovník cizích slov*. Praha: Academia. ISBN 80-200-0607-9.

POLEDŇÁK, Ivan, Antonín MATZNER a Igor WASSERBERGER, 1983. *Encyklopedie jazzu a moderní populární hudby*. 2. doplněné vydání. Praha: Supraphon. ISBN 80-705-8210-3.

PRŮCHA, Jan, 1998. *Učebnice: teorie a analýzy edukačního média*. 1. vyd. Brno: Paido. ISBN 80-85931-49-4

PRŮCHA, Jan, 2010. *Interkulturní komunikace*. Praha: Grada. Psyché. ISBN 978-80-247-3069-1.

PRŮCHA, Jan, 2013. *Moderní pedagogika*. 5., aktualiz. a dopl. vyd. Praha: Portál. ISBN 978-80-262-0456-5.

PRŮCHA, Jan, Eliška WALTEROVÁ a Jiří MAREŠ, 2013. *Pedagogický slovník*. Sedmé, aktualizované a rozšířené vydání. Praha: Portál. ISBN 978-80-262-0403-9.

SHUKER, Roy, 2003. *Understanding Popular Music*. Second edition. London: Routledge. ISBN 0-415-23510-3

Společný evropský referenční rámec pro jazyky: jak se učíme jazykům, jak je vyučujeme a jak v jazycích hodnotíme, 2006. 2. české vydání. Olomouc: Univerzita Palackého. ISBN 80-244-1425-2.

THORNBURY, Scott, 2006. *An A-Z Of ELT: A Dictionary of Term and Concepts*. First edition. Oxford: MacMillan. ISBN 978-1-4050-7063-8.

UR, Penny, 2012. *A course in English language teaching*. Second edition. Cambridge: Cambridge University Press. ISBN 978-1-107-68467-6.

ZENKL, Luděk, 1990. *ABC hudebních forem*. 2. vyd. Praha: Supraphon. ISBN 80-7058-174-3.

5.2.1. Elektronické zdroje

Common European Framework of Reference For Languages Learning Teaching: Learning, teaching, assessment [online], 2020. Companion Volume. Strasbourg: Council of Europe [cit. 2023-05-04]. ISBN 978-92-871-8621-8. Dostupné z: <https://rm.coe.int/common-european-framework-of-reference-for-languages-learning-teaching/16809ea0d4>

DEGRAVE, Pauline, 2019. Music in the Foreign Language Classroom: How and Why?. *Journal of Language Teaching and Research* [online]. 10(3), 412-420 [cit. 2023-04-15]. Dostupné z: <http://dx.doi.org/10.17507/jltr.1003.02>

Doložky učebnic a učebních materiálů pro střední vzdělávání [online]. [cit. 2023-04-27]. Dostupné z: <https://www.msmt.cz/vzdelavani/stredni-vzdelavani/dolozky-ucebnic-a-ucebnich-materialu-pro-stredni-vzdelavani>

SUN, Li, 2013. Culture Teaching in Foreign Language Teaching. *Theory and Practice in Language Studies* [online]. 3(2), 371-375 [cit. 2023-03-26]. Dostupné z: doi: 10.4304/tpls.3.2.371-375

TAVADZE, Lali, Ivdiť DIASAMIDZE a Natia KATAMADZE, 2021. Using songs to motivate students. *The Eurasia Proceedings of Educational and Social Sciences* [online]. 20(1), 91-95 [cit. 2023-04-15]. Dostupné z: doi: 10.55549/epess.1038714

WALIŃSKI, Jacek Tadeusz, 2012. Enhancing intercultural communicative competence in an online collaborative assessment environment: CEFcult project. In: LEWANDOWSKA-TOMASZCZYK, Barbara a Piotr PEZIK. *Corpus Data across Languages and Disciplines*. Berlin: Peter Lang, s. 55-65. ISBN 9783631625477. Dostupné z: https://www.researchgate.net/publication/282504595_Enhancing_intercultural_communicative_competence_in_an_online_collaborative_assessment_environment_CEFcult_project